

Hollola

ARVIOINTIKERTOMUS 2025

Alla mainitut asiakirjat on allekirjoitettu X-Signissa. Allekirjoittajien henkilöllisyys on varmennettu vahvalla tunnistautumisella.

Allekirjoitukset

Allekirjoittaja **Ann-Mari Kyllikki Lehtinen**
Allekirjoitusaika 22.05.2026 10:58

Allekirjoittaja **AADA SOFIA SÖYRILÄ**
Allekirjoitusaika 22.05.2026 11:13

Allekirjoittaja **HANNU ANTERO HEIKKILÄ**
Allekirjoitusaika 22.05.2026 11:15

Allekirjoittaja **ANSSI IKÄVALKO**
Allekirjoitusaika 22.05.2026 11:19

Allekirjoittaja **MARKO JUHANI SMEDS**
Allekirjoitusaika 22.05.2026 11:27

Allekirjoittaja **IRJA MARJATTA VUORELA**
Allekirjoitusaika 22.05.2026 11:47

Allekirjoittaja **PIA SALO**
Allekirjoitusaika 22.05.2026 13:40

Allekirjoitetut asiakirjat

Asiakirja Hollolan arviointikertomus 2025.pdf
(ab741f1d9c4a42fb5a7e4ee557272d12b2a67239c23af76c4985da1776503f7f)

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025

Hollolan kunta
Tarkastuslautakunta 2025–2029

Sisällys

1. Puheenjohtajan katsaus	3
2. Tarkastuslautakunta	5
2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimintamuodot.....	5
2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano.....	6
2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta	7
3. Toimintaympäristö ja talouden tasapainotus	9
3.1 Väestö	9
3.2 Talouden tasapainotuksen arviointi kuntalain näkökulmasta.....	9
4. Tavoitteiden toteutumisen arviointi	10
4.1 Arvio strategisten visioiden tavoitteiden toteutumisesta.....	10
4.2 Arvio konsernipalveluiden tavoitteiden toteutumisesta	30
4.3 Arvio Päijät-Hämeen ympäristöterveys -taseyksikön tavoitteiden toteutumisesta.....	34
4.4 Arvio Päijät-Hämeen työllisyysalue -taseyksikön tavoitteiden toteutumisesta.....	37
4.5 Arvio sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen tavoitteiden toteutumisesta	39
4.6 Arvio elinvoiman palvelualueen tavoitteiden toteutumisesta	44
4.7 Arvio kuntakonsernin tavoitteiden toteutumisesta.....	47
5. Henkilöstö	49
6. Kunnan taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	51
7. Vuoden 2024 arviointikertomuksesta tarkastuslautakunnalle annetut vastineet	52
8. Yhteenveto	53
9. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	54

1. Puheenjohtajan katsaus

On ilo ja kunnia kirjoittaa valtuustokauden 2025–2029 ensimmäisen arviointikertomuksen puheenjohtajan katsausta. Vuosi 2025 on ollut äärimmäisen opettavainen, vauhdikas ja yllättävä. Haluan ensin lämpimästi kiittää tarkastuslautakunnan jäseniä sekä varajäseniä. Jokainen on ollut aktiivinen keskustelija, tiukka kyselijä ja sopiva haastaja. Lautakunnan työskentely on ollut mielestäni erittäin onnistunutta. Tämän perusteella on mukava jatkaa taas syksyllä tarkastustoimen parissa.

Haluan myös kiittää tilintarkastajaa, lautakunnan sihteerä sekä kunnan viranhaltijoita ja sihteereitä hyvästä yhteistyöstä. Osoitan kiitokset myös tilintarkastajan ja sihteerin edeltäjälle.

Kuten aikaisemmin todettua, vuosi 2025 on ollut opettavainen, vauhdikas ja yllättävä. Vuoden aikana olemme menneet tunnelmasta toiseen esimerkiksi Kankaan koulun palamisen, kierrätyspuiston sekä palvelusuunnitelman työstämisen myötä. Kankaan koulun suhteen haluan vielä kiittää jokaista asian selvittämisessä mukana ollutta henkilöä. Haluan myös kiittää tiivistä yhteisöä, joka ei suurenkaan tragedian keskellä jämähdä, vaan lähtee hollolalaiseen tapaan toimimaan yhteisen hyvän eteen.

Tulevaa ajatellen haluan nostaa tiedottamisen tärkeyden. On tärkeää huolehtia laadukkaasta viestinnästä ja tiedonsaannista, jotta myös kuntalainen pysyy mukana kaiken tämän keskellä. Syksyllä 2025 mediaan nousseiden uutisten myötä esittäisin vahvan toiveen siitä, että viranhaltijoiden toimesta käsiteltäisiin tapaa toimia ja viestiä asiakirjapyyntöjen suhteen. Mielestäni tässä on parannettavaa. Linjan tulee olla selkeä ja yhtenäinen siten, että kuntalainen ymmärtää pyyntöön saadun vastauksen sekä perustelut siihen.

Muistuttaisin myös luottamushenkilöitä yhteistyön ja kunnioittavan puheen tärkeydestä. On tärkeää pitää keskustelukulttuuri asiallisena, sillä se mahdollistaa jokaiselle tilaisuuden osallistua vaikuttamistyöhön. Tiukatkin debatit kuuluvat asiaan, mutta kunnioitus toisiamme kohtaan on pohja yhteiselle tekemiselle. Päätöksenteko perustuu tälle periaatteelle, minkä takia jokaisen luottamushenkilön tulee vaalia sitä.

Kuntalaisia kannustan pitämään tulevaisuudessakin yhteyttä meihin päättäjiin sekä osallistumaan kansalaisvaikuttamiseen. Hollolan kunnan asukkaat ovat olleet erittäin aktiivisia tapahtumien, median sekä yhteydenottojen kanssa. Vaikka valtuusto ei päätenyt kansalaisäänestyksen kannalle, se ei tarkoita, etteikö meitä päättäjiä kiinnostaisi Hollolan kunnan asukkaiden mielipiteet ja toiveet.

Haluan vielä esittää lämpimän kiitoksen saamastani luottamuksesta toimia tarkastuslautakunnan puheenjohtajana. Kannan suurella ylpeydellä nuorimman puheenjohtajan titteliä. Jokaisessa kunnassa ei ole alle 25-vuotiasta henkilöä vastaavassa asemassa. Mielestäni tämä kertoo siitä, että Hollolassa luotetaan nuoriin ja heidän näkemyksiinsä. Toivon tämän kannustavan nuoria kuntalaisia mukaan vaikuttamistoimintaan.

Pyydän arviointikertomuksen lukijaa kiinnittämään huomiota lautakunnan esittämiin huomioihin ja kysymyksiin. Uuden strategian myötä toivon lautakunnankin puolesta tulevien

tavoitteiden ja mittareiden olevan selkeämpiä ja saavutettavampia. Tämän lisäksi lautakunta pyrkii uudistamaan seuraavaa arviointikertomusta, jotta asiakirjasta saadaan saavutettavuusdirektiivin mukainen.

Näillä sanoin haluan kiittää kuluneesta ja toivottaa mukavaa sekä lämmintä kesää jokaiselle.

Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen valtuuston arvioitavaksi.

Aada Söyriä
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja esittelijä

2. Tarkastuslautakunta

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimintamuodot

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 14. luvussa ja kunnan hallintosäännössä. Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on myös huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunnan tehtävään kuuluu myös seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja tehtävien suorittamista sekä sen on tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi, huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat ja tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Kuntalaissa asetettujen tehtävien lisäksi tarkastuslautakunnalla on tärkeä tehtävä toiminnan tuloksellisuuden arvioinnissa. Lautakunnan tehtävänä on myös kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen.

Tarkastuslautakunnan tehtävä on myös valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuus tuli voimaan 1.6.2017.

Keskeisimpänä tarkastuslautakunnan tehtävistä voidaan pitää valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointia. Tarkastuslautakunnan arviointityön järjestämistä varten on tarkastuslautakunta laatinut nelivuotiskauden kattavan arviointisuunnitelman, jota täsmennetään vuosittain. Tarkastuslautakunta on laatinut nelivuotiskauden suunnitelmaan pohjautuvan arvioinnin työohjelman vuodelle 2025. Vuosittaiseen arviointiin kuuluu aina myös taloudellisen tilanteen arviointi.

Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnin lisäksi, tarkastuslautakunnan työnä on myös toiminnan tarkoituksenmukaisuuden arviointi, joka on pyritty huomioimaan myös vuoden 2025 arviointityössä.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset on esitetty tässä arviointikertomuksessa. Arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta esittää arvionsa strategisten (2022–2035), toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä henkilöstöstä. Tarkastuslautakunta esittää havaintojaan ja arvioitaan myös muista toimintavuoden aikana esille tulleista keskeisistä asiakokonaisuuksista.

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Kunnanvaltuusto on 2025 valinnut toimikaudekseen 2025–2029 tarkastuslautakuntaan seitsemän jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuoden 2025 arviointityössä:

Jäsen	Varajäsen
Aada Söyriä, puheenjohtaja	Minna Kauhanen
Hannu Heikkilä, varapuheenjohtaja	Santeri Ala-Röyskö
Anssi Ikävalko	Jani Rautiainen
Ann-Mari Lehtinen	Päivi Virkkunen
Pia Salo	Leea Jokinen
Marko Smeds	Juha Korkeamäki
Irja Vuorela	Kaisu Ahola

Kuva: Tarkastuslautakunta 1.6.2025 alkaen. Takana vasemmalta oikealle Marko Smeds (jäsen), Anssi Ikävalko (jäsen), Hannu Heikkilä (varapuheenjohtaja). Edessä vasemmalta oikealle Irja Vuorela (jäsen), Aada Söyriä (puheenjohtaja), Pia Salo (jäsen) ja Ann-Mari Lehtinen (jäsen).

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2025 toiminnan arviointiin liittyen yhteensä 11 kertaa. Syksyllä 2025 tarkastuslautakunta kokoontui neljä kertaa ja keväällä 2026 seitsemän kertaa. Päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja JHT, HT, KRT Kirsi Sova KPMG Oy Ab:sta 28.2.2026 saakka ja Kirsi Hakala KPMG Oy Ab:stä 1.3.2026 alkaen.

Tilikauden 2025 arviointi on toteutettu tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman 2025–2028 mukaisesti. Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueena vuonna 2025 on ollut sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue. Arviointi on kohdistunut erityisesti toimialan strategian toteutumiseen, hankintoihin ja ostopalveluihin sekä koulujen turvallisuuteen, varhaiskasvatukseen ja vapaa-aikapalveluihin.

Lisäksi arvioinnissa on painotettu kuntastrategian tavoitteita ja niiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa, talouden seuranta ja talouden tasapainottamistoimenpiteiden sekä investointien toteutumista, henkilöstöasioita ja henkilöstöohjelman toteutumista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Elinvoiman palvelualueen osalta arvioinnissa on huomioitu toimitilojen sisäilmaongelmat ja investointien toteutuminen.

Vuoden 2025 arviointityön tueksi tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia viranhaltijoita ja asiantuntijoita:

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

- **Kim Strömmer**, sivistys- ja hyvinvointijohtaja (12.11.2025): palvelualueen toiminta ja ajankohtaiset asiat
- **Sanna Plit-Rehula**, Salpakankaan koulun rehtori (12.11.2025): koulun ajankohtaiset asiat
- **Lassi Puodinketo**, vapaa-aikapäällikkö (1.10.2025 ja 17.12.2025): vapaa-aikapalvelujen toiminta ja ajankohtaiset asiat
- **Antti Anttonen**, hyvinvointikoordinaattori (17.12.2025): hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Hollolan kunnassa

Kunnan johto, strategia ja talous

- **Päivi Rahkonen**, kunnanjohtaja (28.1.2026): kuntastrategian toteutuminen kunnassa ja kuntakonsernissa vuonna 2025, konsernivalvonta, riskienhallinta sekä ajankohtaiset asiat
- **Turkka Rantanen**, hallinto- ja talousjohtaja (10.9.2025): talouskatsaus ja ajankohtaiset asiat, (28.1.2026): talouskatsaus ja arviointitehtävään liittyvät ajankohtaiset asiat ja (22.4.2026): tilinpäätöksen esittely sekä taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden ja investointien toteutuminen
- **Mika Lampola**, kunnanhallituksen puheenjohtaja (28.1.2026): vuosi 2025 kunnanhallituksen näkökulmasta ja ajankohtaiset asiat

Elinvoiman palvelualue ja toimitilat

- **Heli Randell**, elinvoimajohtaja (1.10.2025): elinvoiman palvelualueen katsaus ja ajankohtaiset asiat
- **Reijo Reponen**, toimitusjohtaja, Hollolan Tilapalvelut Oy (1.10.2025): yleiskatsaus Hollolan kunnan koulurakennuksista ja niiden kunnosta ja (25.3.2026): yhtiön toiminta ja ajankohtaiset asiat

Henkilöstö ja työllisyys

- **Armi Marttila**, henkilöstöpäällikkö (18.2.2026): henkilöstöasiat, työtyytyväisyys, henkilöstösuunnitelman toteutuminen ja työterveyshuolto ja (22.4.2026): henkilöstökertomus
- **Anne Tapaila**, työllisyysaluejohtaja (18.2.2026): työllisyysasiat

Konserniyhtiöt

- **Miia Nuuttila**, toimitusjohtaja, Hollolan Asunnot Oy (25.3.2026): yhtiön toiminta ja ajankohdattaiset asiat

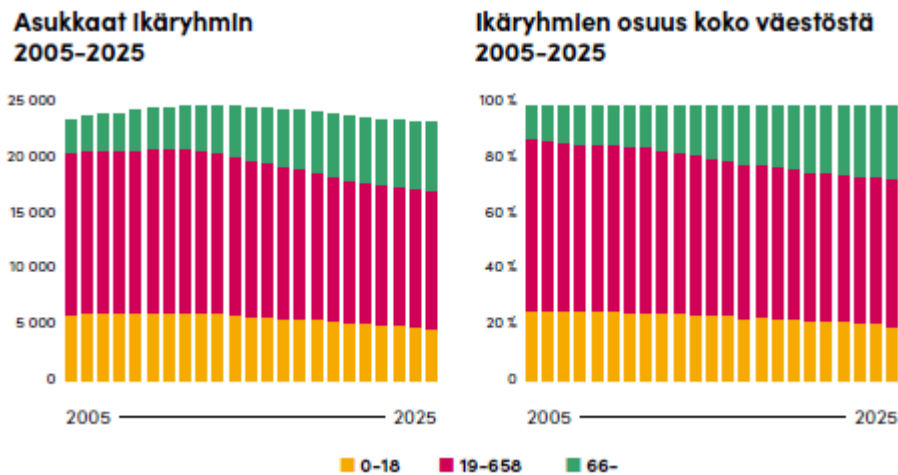
Tilintarkastus

- **Kirsi Sova**, tilintarkastaja (28.1.2026): tilikauden 2025 aikana suoritettavat tilintarkastukset
- **Topi Katajala**, tilintarkastaja (20.5.2026): tilintarkastuksen loppuraportti ja tilintarkastuskertomus 2025

3. Toimintaympäristö ja talouden tasapainotus

3.1 Väestö

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Hollolan kunnan asukasmäärä oli 22 766, eli se laski viime vuoden aikana yhteensä 89 henkilöllä (-30 vuonna 2024). Vuodesta 2016 alkaen kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa. Koko maan tilanteeseen verrattuna Hollolan tilanne ei ole mitenkään poikkeava.

Kunnanvaltuuston hyväksymä strateginen tavoite väestömäärän osalta lähtee olettamasta, että väkimäärää saadaan kasvatettua n. 3 000 asukkaalla vuoteen 2050 mennessä.

- Tarkastuslautakunta kysyy edelleen, mitkä ovat ne toimenpiteet, joilla väkimäärän kasvutavoitteeseen vuoteen 2050 mennessä on tarkoitus päästä. Tarkastuslautakunta kysyy, onko numeerisen kasvutavoitteen asettaminen relevanttia?

3.2 Talouden tasapainotuksen arviointi kuntalain näkökulmasta

Kuntalain 112 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä tilanteessa, jossa kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Hollolan kunnan tilinpäätöksen 2025 perusteella kunnalla ei ole taseessa kattamatonta alijäämää, eikä tarkastuslautakunnan ole siten ollut tarpeen tehdä tältä osin arviointia.

4. Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Talousarviossa, jonka kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuodelle 2025, on asetettu Hollolan kunnan strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio 2025 on perustunut kuntastrategian tavoitteisiin. Hollolan valtuusto hyväksyi 13.12.2021 kuntastrategian, joka ohjaa kunnan toimintaa ja päätöksentekoa vuoteen 2035 saakka. Strategia määrittää kunnan arvot sekä niiden pohjalta tehdyt visiot toiminnan kehittämiseen painopistealueista. Esitys strategisiksi ohjelmiksi on hyväksytty valtuustossa 20.6.2022. Strateginen ohjelma kertoo, miten kunta edistää vision saavuttamista kuluvalle valtuustokaudella.

Strategisista tavoitteista johdetut päämäärien saavuttamisen mahdollistajat ja näille asetettujen tavoitteiden toteutuminen on esitetty seuraavassa kappaleessa 3.1. Strategiset tavoitteet sisältävät myös tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet, joihin tarkastuslautakunta on tarvittaessa ottanut kantaa samassa taulukossa strategisten tavoitteiden ja niiden toteutumisen yhteydessä.

Tarkastuslautakunta on arvioinut toiminnallisten tavoitteiden toteutumista hyödyntäen seuraavaa arviointiluokitusta:

Arvio	Selite
	Tavoite on pääosin saavutettu.
	Tavoite on osin saavutettu.
	Tavoite on pääosin saavuttamatta.
	Tavoitteen toteutumista ei voi arvioida.

4.1 Arvio strategisten visioiden tavoitteiden toteutumisesta

Hollolan arvoina ovat ”Hirveen tulevaisuustaitoinen”, ”Hirveen rohkee”, ”Hirveen arvostava” ja ”Hirveen ketterä”.

Hollolan kaksiosaisena visiona on: ”Hirveen hyvä esimerkki” ja ”Hirveen haluttu”

Toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategian ohjelmiin perustuen:

Hirveen hyvä esimerkki

- Esimerkillinen toimintakulttuuri: Arvot tunnetaan ja niiden pohjalta toimintaan.
- Esimerkillisen hyvä johtamisjärjestelmä
- Esimerkillisen sujuva ja asiakaslähtöinen toiminta
- Esimerkillistä tiedolla johtamista
- Tasapainoisen talouden Hollola

Hirveen haluttu

- Strategian toteutumisen tukeminen monikanavaisella aktiivisella viestinnällä ja markkinoinnilla ja mediatyöllä

- Pitkän aikavälin aluekehityksen suunnan määrittäminen
- Laadukkaasti asumisen tarjonnan monipuolistaminen
- Yritys- ja työllisyyspalvelut palvelevat yritysten menestystä ja sijoittumista alueelle
- Kasvamme kestävästi kehityksen kuntana ja vahvistamme ympäristöä ja luontoa hyvinvoinnin lähteenä
- Edistämme kuntalaisten ja työntekijöiden terveyttä ja hyvinvointia kaikissa ikäryhmissä.

Seuraavissa alaluvuissa (4.1.1–4.1.2) arvioidaan strategisten visioiden ”Hirveen hyvä esimerkki” ja ”Hirveen haluttu” tavoitteiden toteutumista.

4.1.1 Strateginen visio: Hirveen hyvä esimerkki

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan strategisen vision ”Hirveen hyvä esimerkki” määrärahat ja tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite ja menestystekijät	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Huomiot ja kysymykset	☒ ☐ ☐ ☐
<p>Esimerkillinen toimintakulttuuri: Arvot tunnetaan ja niiden pohjalta toimitaan.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Arvot tiedostetaan ja niiden pohjalta arvopohjainen arviointimenettely 2023 loppuun mennessä.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 10 000 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Arvojen tunnettavuus organisaation sisällä-mittaus suoritettu syksyllä 2025. Mittarin numeerinen taso määritetään vuoden 2024 lopulla. Vertailupohjana vuoden 2024 tulokset.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Vuoden 2024 lopulla toteutettava arvotkampanja henkilöstölle ja kuntalaisille.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Arvot kampanja henkilöstölle (sisäisyys/pohdinta) ja esittely kuntalaisille.</p> <p>Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja</p>	<p>Arvot otettu vahvasti mukaan uuden kuntastrategian valmisteluun. Vuoden 2025 CAF-itsearviointi keskittyi arvioimaan arvojen toteutumista toiminnassa. Arvojen esittely kuntalaisille ei toteutunut suunnitellusti.</p> <p>Määrärahan toteutuminen 31.12.2025: 0 euroa</p>	<p>Miksi määrärahan toteuma on nolla euroa?</p> <p>Miten henkilöstö tuntee arvot?</p> <p>Oliko CAF-itsearviointitulokset tavoitteen mukaisia?</p> <p>Miksi arvojen esittely kuntalaisille ei toteutunut suunnitellusti?</p>	☐ ☐ ☐ ☐

<p>Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistuminen ja sujuvoittaminen.</p> <p>Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistaminen ja sujuvoittaminen hyvinvointialueen ja ympäristöterveydenhoidon, sekä työllisyyspalveluiden muutosten pohjalta: Hyvinvointi alueuudistus ja ympäristöterveyshuolto 2022 vuoden loppuun mennessä. TE24 vuoden 2023 loppuun mennessä. Toiminnallisen johtamisjärjestelmän tarkastelu vahvistamaan strategian muutosta</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Strategiaraportit laadittu. 2. Hankintojen laadullinen parantaminen <p>Hallintosääntö ja hyvä hallinto</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hallintosäännön rakenne linjaus valtuustoseminaarilta 2. Hallintosäännön päivitys muutosta ennakoiden 3. Lakiasioiden hallinta kunnan omassa organisaatiossa <p>Määräraha vuodelle 2025: 140 000 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Hallintosääntöuudistus loppuunsaatettu ja henkilöstön rekrytointiprosessin uudelleenmuotoiltu.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Alkuelvietykset käynnissä.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Kuntastrategian uudistustyö 2025. Strategia ja ohjelmat valmiina joulukuussa 2025.</p> <p>Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja</p>	<p>Strategiatyön valmistelu toteutettu suunnitellusti 2025. Kunnanhallitus nimennyt valmistelusta vastaavan ohjausryhmän, jonka työskentely aloitettu. Kuntastrategia hyväksytty valtuustossa 12/2025 ja työskentely jatkuu strategisten hankkeiden valmistelulla. Erityisesti on pyritty ottamaan oppia, edellisen valtuustokauden strategiatyöstä.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 147 979,70 euroa.</p>	<p>Tarkastuslautakunnalle jäi epäselväksi, onko tavoite saavutettu.</p> <p>Onko hallintosääntöuudistus loppuunsaatettu?</p>	<p></p> <p></p>
<p>Esimerkillisen osallistavat toimintamallit aktiivisessa käytössä.</p>	<p>Tavoite (mittari 2025): Kuulluksi tulemisen mallit ovat valmiina.</p>	<p>Kuulluksi tulemisen alustat ja mallit on koottu ja niitä on käsitelty palvelualueen strategiapäivässä</p>	<p>Ketä kohderyhmiin kuuluu?</p>	<p></p>

<p>Valtuustokauden tavoite: Malleja on valmiina kaikille kohderyhmille 100 %. Hyvinvoinnin jokaiseen palveluun ja jokaiselle kohderyhmälle valmistellaan kuulukseksi tulemisen malli.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 0 euroa.</p>	<p>Lähtötilannekuvaus: Osallistavia toimintamalleja on palveluissa käytössä, mutta niitä ei ole jaettu kohderyhmäkohtaisesti.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Valmistellaan kohderyhmäkohtaiset kuulukseksi tulemisen mallit. Osallistuvan budjetoinnin valmistelu ja juurruttaminen osaksi perustoimintaa.</p> <p>Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja</p>	<p>18.2.2025. Osallistavan budjetoinnin toteuttamisesta vuodelle 2026 tehty suunnitelma. Kohderyhmäkohtaiset kuulukseksi tulemisen mallit ovat valmiit.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 0 euroa</p>	<p>Lautakunta katsoo, että osallistava budjetointi on toteutunut onnistuneesti.</p>	
<p>Esimerkillisen osallistavat toimintamallit aktiivisessa käytössä.</p> <p>Ideoivan kulttuurin juurrutus.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Järjestelmä kehitetty, otettu käyttöön ja osallisuus/vaikutus mittaroitu.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 25 000 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Ideoivan kulttuurin kehityksen tukeminen organisaation sisällä.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Aikaisemmista ideaprosesseista luovuttu, ilman korvaavaa järjestelyä. Uuden muotoilu aloitettu 2023.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Ideoiva kunta –kampanja toteutettu 2025 ja seurantajärjestelmä luotu. Yhteys ideat ja palautteet hankkeen kanssa.</p> <p>Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja</p>	<p>Työntekijöiden ideapalautteet käytössä, käyttö edellyttää lisääktivointia.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Mitä lisääktivoinnilla tarkoitetaan?</p> <p>Miksi määrärahan toteuma on 0 euroa?</p>	
<p>Esimerkillisen sujuva ja asiakaslähtöinen toiminta on kehitetty.</p>	<p>Tavoite (mittari 2025): Rakennuslupa-aineistojen digitointi valmistunut. Aloitettu ra-</p>	<p>Rakennuslupa-aineistojen digitointi edistyi suunnitellusti ja valmistui 2025 vuoden lopulla. Aineistojen automaatti-</p>	<p>Mikä konsernipalvelu on tehnyt digitoinnin ja sähköiseen arkistoon siirtämisen?</p>	

<p>Valtuustokauden tavoite: Otetaan käyttöön sähköinen myyntipalvelu kartta-aineistoille ja rakennusvalvonnan arkistoaineistoille. Jatketaan arkistojen digitointia.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 72 000 euroa.</p>	<p>kennuslupa-aineistojen avaaminen automaattisesti tarjolle myyntipalveluun arkistointegraation kautta.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Myyntipalvelu otettu käyttöön 2023 aikana, arkistojen digitointia jatkettu sekä omana työnä että palveluhankintana.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Jatketaan rakennuslupa-aineistojen digitointia ja sähköiseen arkistoon siirtämistä kunnan omana työnä konsernipalvelujen toteuttamana. Myyntipalveluun nostetaan esille uudempia rakennuslupa-aineistoja, kun dokumenttienhallintaintegraation tarvittavat määritykset valmistuvat. Määräraha käytetään digitointityön henkilöstökuluihin.</p> <p>Omistaja: Pekka Laitinen, kehityspäällikkö</p>	<p>nen julkaisu myyntipalveluun jätettiin uudelleen arvioitavaksi, koska muuttuneesta turvallisuustilanteesta seuraa uutta ohjeistusta kriittisten kohteiden tietojen suojaamiseen ja tietojen julkaisuun.</p> <p>Määräraha on käytetty digitointityön henkilöstökuluihin.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 70 597,02 euroa.</p>	<p>Kuinka monta henkilöä työhön osallistui?</p> <p>Ovatko asiakkaat löytäneet sähköisen palvelun?</p>	
<p>Esimerkillisen sujuva ja asiakaslähtöinen toiminta on kehittynyt.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Otetaan käyttöön sähköinen tonttien varauspalvelu.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 25 000 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2024: Tonteista esiteltävien tietojen jatkuva kehittäminen asiakastarpeen ja tontti-tarjonnan muutosten perusteella</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Palvelu otettuna käyttöön ja hanke valmistunut jo 2023 aikana.</p>	<p>Tonttien varauspalvelu jatkuvassa käytössä ja tehokkaasti hyödynnetynä myös tonttimarkkinoinnissa.</p> <p>Tietosisältöjä päivitetään kaava- ja varaustilanteiden muuttuessa. Määräraha on käytetty sovellusten ylläpito- ja päivityskustannuksiin.</p>	<p>Onko palvelun käyttäjistä kerätty tietoja?</p> <p>Miten palvelun tehokasta hyödyntämistä tontti-markkinoissa on mitattu?</p>	<p>☒</p>

	<p>Toimenpiteet 2025: Tonteista julkaistuja tietoja ja aineistoja kehitetään tarvittaessa käytön aikaisten havaintojen tai asiakaspalutteen perusteella. Määräraha käytetään sovellusten ylläpito- ja päivitystarpeiden kustannuksiin.</p> <p>Omistaja: Pekka Laitinen, kehityspäällikkö</p>	<p>Määrärahan toteutuminen 31.12.2025: 20 985,30 euroa.</p>		
<p>Esimerkillisen sujuva ja asiakaslähtöinen toiminta on kehittynyt.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Kehitetään ympäristövalvonnan sähköisen asiainnin mahdollisuuksia.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 0 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Ei toimenpiteitä vuodelle 2025.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Tehty selvitys, että sähköistä asiointia ei kannata ottaa käyttöön ennen kuin kaikki tarvittavat sovellusintegraatiot ovat valmiina saatavilla. Odotettava sovellustoimittajien tuotekehitystä.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Ei toimenpiteitä vuodelle 2025. Odotetaan ja seurataan sovellustoimittajien tuotekehitystä ja muissa kunnissa käyttöön otettavia ratkaisuja. Ei määrärahatarvetta vuodelle 2025.</p> <p>Omistaja: Pekka Laitinen, kehityspäällikkö</p>	<p>Vuodelle 2025 ei ollut asetettuna toimenpiteitä tavoitteeksi. Vuoden aikana on seurattu sovellusten tuotekehitystä ja vastaavien ratkaisujen käyttöönottokokemuksia muissa kunnissa. Ei käytetty määrärahaa 2025 aikana.</p> <p>Määrärahan toteutuminen 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Tavoitteen toteutumisen arviointi ei ole mahdollista.</p>	?

<p>Esimerkillisen sujuva ja asiakaslähtöinen toiminta on kehittynyt.</p> <p>Reaaliaikainen idea- ja palautejärjestelmä</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Palautejärjestelmä kokonaisuudessaan käytössä 2024. Vaikuttavuus arviointi 2025.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 55 000 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Suunnitelma laitettu täytäntöön.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Aikaisemmasta ideajärjestelmästä luovuttu, ilman korvaavaa järjestelmää. Palautejärjestelmän palvelumuotoilu aloitettu.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Idea- ja palautejärjestelmän organisaation sisäinen aktivoiminen ja ulkoisen palautejärjestelmän uudistus.</p> <p>Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja</p>	<p>Kuntalaisten palautejärjestelmän uusiminen valmistelussa. Organisaation sisäinen järjestelmä käytössä, mutta käyttö ei odotuksiin nähden aktiivista.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 22 067,49 euroa.</p>	<p>Miksi palautejärjestelmän uusiminen on valmistelussa vasta 2025, vaikka valtuustokauden tavoitteen mukaan järjestelmä tuli olla kokonaisuudessaan käytössä 2024 ja vaikuttavuusarviointi tuli olla tehtynä 2025?</p> <p>Miten organisaation sisäinen käyttö saataisiin aktiivisemmaksi?</p>	
<p>Esimerkillistä tiedolla johtamista.</p> <p>Valtuustokauden tavoite:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tiedonhallintamallin luominen 2. Tiedolla johtamisen tiekartan laadinta 3. Tiedolla johtamisen rakenteiden rakentaminen ja koulutus <p>Määräraha vuodelle 2025: 100 000 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Digitiekartta</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Tiedonhallintamallin pohjalta luotu tiedolla johtamisen tiekartta 2024. Kartta täsmennetään vuoden 2025 alussa, jolloin ensimmäisten tietotalaiden muodostus aloitetaan.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Tiedolla johtamisen tiekartan edistäminen vuoden 2024 tiekartan pohjalta. Tiedonhallintamallin päivitys esitetty kunnanhallitukselle.</p> <p>Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja</p>	<p>Etenemissuunnitelmat laadittu ja kehitystyö aloitettu. Tekoälypilotti toteutettu. Ylimaakunnallinen tiedollajohtamisen hanke aloittanut.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 1 572,29 euroa</p>	<p>Miksi toteuma on huomattavasti määrärahaa pienempi?</p> <p>Miten tekoälypilotti toteutettiin ja miten se auttaa tiedolla johtamiseen?</p> <p>Miten tekoälypilotin hyöty näkyy käytännössä tiedolla johtamisessa sekä päätöksenteossa?</p> <p>Onko tekoälyn käyttämiseen ohjeistusta?</p>	

	taja, Tapio Hirvonen, tietohallintopäällikkö			
<p>Esimerkillinen yksilö- ja työyhteisötason osaamisen kehitys.</p> <p>Yksilötason osaamispolut.</p> <p>Yksilötason osaamispolkujen tukeminen järjestelmäkehityksen ja prosessin systemaattisen kehittämisen kautta. Organisaatiotason osaamiskehittämisen systematisointi siten, että palaute tulee selkeäksi osaksi suunnittelua.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Vuonna 2024 käyttöön otettavat järjestelmät tukevat osaamisen kehittämisen prosesseja.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 30 000 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Uuden HR-järjestelmän käyttöönotto ja henkilöstön koulutus tehty.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Alustava kartoitus aloitettu. Järjestelmävaihdos siirtänyt käyttöönottoa vuodelle 2025.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Suunnitelma tarkennetaan ja henkilöstön perehdytys ja käyttöönotto toteutetaan</p> <p>Omistaja: Armi Marttila, henkilöstöpäällikkö</p>	<p>HR-järjestelmät (Personec ESS ja OSS sekä matka- ja kuluhallinnan M2) koulutettu ja otettu käyttöön 01/2025.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Miksi määrärahaa ei ole käytetty, vaikka toimenpiteitä on toteutettu?</p>	
<p>Esimerkillinen yksilö- ja työyhteisötason osaamisen kehitys.</p> <p>Organisaatiotason osaamiskehittämisen systematisointi</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 25 000 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Suunnitelma laadittu ja täytäntöönpano aloitettu.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Alustava kartoitus aloitettu</p> <p>Toimenpiteet 2025: Suunnitelman tarkennus ja täytäntöönpano.</p> <p>Omistaja: Armi Marttila, henkilöstöpäällikkö</p>	<p>Strategisten osaamisten määrittely ja pilotointi tehty. Personec OSSiin toteutettu sähköiset työvälineet Kehityskeskusteluille, koulutushallinnalle ja pätevyyksille.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Miksi määrärahaa ei ole käytetty, vaikka toimenpiteitä on toteutettu?</p>	

<p>Tasapainoinen talous</p> <p>Talousarvio muutetaan toiminta ja taloussuunnitelmaksi</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Taloussuunnittelun kokonaisvaltainen kehittäminen raportoinnista ennakoiavaan analysointiin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Talousarvio muutettu toiminta- ja taloussuunnitelmaksi 2. Investointien talousvaikutusten arviointi selkiytetty 3. Korjausvelan seuranta otettu osaksi talouden kokonaistarkastelua <p>Määräraha vuodelle 2025: 40 000 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Havaitut muutostarpeet tunnistettu ja toteutettu.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: kohta 1. edistetty, kohta 2. tehty, kohta 3. pohjaselvitys tehty.</p> <p>Toimenpiteet 2024: Talousraportoinnin muutos toiminnallisten kuvausten osalta ja talousarviokirjan jatkokehitys.</p> <p>Tuottavuusindeksien ja laatumittareiden kehittäminen. Korjausvelan mittaus ja suunnittelujärjestelmä luotu.</p> <p>Omistaja: Turkk Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja, Maarit Kivila-Ruiz, taluspäällikkö</p>	<p>Toiminnan raportointia kehitetty. Korjausvelkahankkeen jatkoselvitykset esiteltiin syyskuun 2025 valtuustoseminaarissa ja korjausvelkaosio otetaan käsitteenä käyttöön talousarviossa ja sen seurannassa.</p> <p>Määrärahan toteutumisen 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Miksi määrärahan toteuma on 0 euroa, vaikka toimenpiteitä on toteutettu?</p> <p>Miten toiminnan raportointia on kehitetty?</p>	<p></p>
--	--	--	---	--

Arvioinnin yhteenveto strategisen vision ”Hirveen hyvä esimerkki” tavoitteiden toteutumisesta

- Tarkastuslautakunta suosittelee, että asetettujen tavoitteiden toimeenpanoon kiinnitetään tarkempaa huomiota.
- Tarkastuslautakunta suosittelee, että tavoitteiden toteumaa seurataan säännönmukaisesti pitkin vuotta, jotta voidaan varmistua tavoitteiden toteutumista nykyistä paremmin.
- Tarkastuslautakunta suosittelee kiinnittämään huomiota tavoitteiden toteutumisen selkeään raportointiin.
- Tarkastuslautakunta nostaa esiin, että moni tavoite vaikuttaa olevan rutiinityötä.
- Tarkastuslautakunta kysyy, miten määrärahojen ja niiden toteumien seuranta toteutuu kirjanpidossa? Miksi toteuma on joidenkin tavoitteiden kohdalla 0 euroa, vaikka toimenpiteitä on tehty?

4.1.2 Strateginen visio: Hirveen haluttu

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan strategisen vision ”Hirveen haluttu” määrärahat ja tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite ja menestystekijät	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	☒ ☐ ☐ ☒
<p>Viestinnän vahvistus</p> <p>Monikanavaisen tiedotuksen, viestinnän ja markkinoinnin toteutus tavoitehankaisesti.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Kokonaismielikuvatutkimus 2025: Kokonaismielikuva (kaikki) 6,8, ja Hollola 8,2. Voisi ajatella muuttavansa 10 %.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 60 000,00 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Vuoden 2025 viestintä- ja markkinointisuunnitelma toteutettu.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Tiedottaja sekä viestinnän asiantuntija palkattu 2022.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Kunnanhallitukselle syksyllä 2024 esitettävän viestintä- ja markkinointiohjelman mukaisten toimenpiteiden toteutus.</p> <p>Omistaja: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Markkinointikampanja "Hollola on totta" ja muut ohjelmatoimenpiteet toteutettu suunnitellusti. Valtakunnallinen muuttohalukkuustutkimus 2025 vastaanotettu. Tutkimustulos ei suoraan vertailu kelpoinen strategisen hankkeen tavoitteiden kanssa.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 35 500,00 euroa.</p>	<p>Arviointi ja suositus</p> <p>Miksi kokonaismielikuvatutkimuksen sijaan on vastaanotettu valtakunnallinen muuttohalukkuustutkimus?</p> <p>Onko viestinnällä saavutettu asetetut tavoitteet markkinoinnissa?</p> <p>Tarkastuslautakunta pitää ongelmallisena, että on hyödynnetty tutkimusta, joka ei ole vertailukelpoinen tavoitteiden kanssa.</p> <p>Tarkastuslautakunta huomioi, että määrärahaa ei ole käytetty kokonaisuudessaan.</p>	☒ ☐ ☐ ☒
<p>Pitkän aikavälin aluekehityksen suunnan määrittely</p> <p>Toteutetaan aktiivista maanhankintaa tulevaisuuden asunto- ja yritysalueiden toteutukseen. Toimintatapojen muuttaminen (ennakoiva kaavoitus versus rakentaminen).</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Maanhankinta kehityksen tueksi, 25 ha/vuosi</p> <p>Määräraha vuodelle 2025</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Maanhankinnan edistyminen</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Strategisilla alueilla kunnan kehittymistä varten tarvittavien maa-alueiden hankinta ei etene riittävän laajoina kokonaisuuksina vapaaehtoisilla kaupoilla. Kaavoitus ja infraraken-taminen on prosessina pitkäkestoisista.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Maanhankinnassa otetaan</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Tarkastelujaksolla maanhankinta on edennyt ostamalla Salpakankaan eteläpuolelta noin 10 hehtaaria, Nostavalta Nostavantien varteen sijoittuvalta asema-kaavakohteisiin rajoittuvalta alueelta noin 22 hehtaaria ja tavoiteltavan henkilöliikenneasemapaikan läheisyydestä noin 11 hehtaaria. Vuonna 2025 ostettiin yhteensä noin 43 hehtaaria.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Tarkastuslautakunta kysyy, miksi valtuustokauden tavoite poikkeaa talousarvion luvusta?</p> <p>Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että hehtaaritavoite on ylittynyt, jos tosiasiallinen tavoite on 25 ha/vuosi.</p> <p>Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että tavoitteeseen on päästy vapaaehtoisilla kaupoilla.</p> <p>Kuinka paljon maanhankintaan on käytetty rahaa?</p>	☒

	<p>tarvittaessa käyttöön kaikki maapoliittisen ohjelman mukaiset hankintatavat. Kaavoitusohjelman toteutuminen.</p> <p>Omistaja: Ilkka Korhonen, kaavoitus- ja maankäytöpäällikkö</p>			
<p>Laadukkaan asumisen tarjonnan monipuolistamien</p> <p>Keskustan kehittäminen asumisen ja palvelujen lisäämiseksi.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Keskustakorttelin toteutus alkaa viimeistään 2026.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 150 000,00 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Vanhan viraston purkamisen ja keskuskortteleiden toteutuksen uudelleenarviointi.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Kehittämisyhteistyön vaihe sopimus- ja kumppanin kanssa valmistunut, päätös suunnittelu- ja kaavoitusvaiheeseen siirtymisestä tehty.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Keskustakorttelin kehittämisen uudelleenarviointi laadittu ja käsitelty valtuustossa.</p> <p>Omistaja: Heli Randell, elinvoimajohtaja, elinvoimanpalvelualue</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Keskuskorttelien kehittämisen uudelleenarviointi toteutettu. Hollola-talon hanketta jatkettu kunnan omasta toteutuksesta ohjauksryhmän linjausten mukaisesti. Vanhan viraston purku-urakka valmistunut.</p> <p>Hollola-talon hankesuunnitelma valmistunut ja hyväksytty valtuustossa. Hollola-talon urakka kilpailutuksen valmistelu käynnissä.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 34 681,40 euroa.</p>	<p>Miten laadukas asuminen on määritelty tavoitetta asetettaessa?</p> <p>Miten laadukkaan asumisen tarjonta on monipuolistunut?</p> <p>Miksi määrärahasta on käytetty vain viidennes?</p>	—
<p>Laadukkaan asumisen tarjonnan monipuolistaminen</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Luodaan mahdollisuuksia uudisrakentamiselle huomioimalla kysyntä. HAT:n vuokra asuntotuotantomäärän linjaus. Yksityisten rat-</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Kaavoitusohjelman toteutuminen.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Ok-tonttien tarjontaa monipuolistettu laadullisesti ja sijainnillisesti. Kaavoitus- ja kumppanin kanssa uudiskohdeilla lisätty monipuolista kaavoitustarjontaa. Vuokra-asuntojen</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Salpakankaan Hirvimäen eteläpuolelta ostettu noin 10 hehtaarin ja Nostavalta noin 33 hehtaarin alue tulevia kaavoitustarpeita varten. Salpakankaan alue mahdollistaa kaavoittaa lisää pientalotontteja kaavoitusohjelma 2026 mukaisella aikataululla ja Nostavan alue Kyyhkylän kaavahankkeiden jälkeen tulevien kaavoitusohjelmien linjausten mukaisesti. Perhoslehdon ja Hirvimäen alueen</p>	<p>Miten vuokra-asuntojen määrä/laatu on huomioitu tavoitteen toteutumisessa?</p> <p>Miten ok-tonttien tarjonta on monipuolistunut laadullisesti ja sijainnillisesti?</p>	—

<p>kaisujen mahdollistaminen: Huoneistojen valmistusmäärä/vuosi kasvaa nykyisestä, 50 huoneistoa /v -> 70 huoneistoa/v</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 0 euroa.</p>	<p>määrä/laatu ei vastaa kysyntää.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Kaavoitusohjelman mukaisesti jatketaan monipuolisten omakoti- ja rivitalotonttien kaavoittamista uusille suunnille Vesikansaan ja Nostavaan (maanhankinnan toteutuminen). Näin vastataan tarjontaan laadullisesti ja sijainnillisesti.</p> <p>Omistaja: Heli Randell, elinvoimajohtaja, Ilkka Korhonen, kaavoitus- ja maankäytöpäällikkö, Hollolan asuintalot Oy</p>	<p>vapaat rivitalotontit sekä valtuuston hyväksymä Vähäselänojan pientaloalueen asemakaava mahdollistaa monipuolisesti rivitalotonttirakentamisen, tarvittaessa myös vuokra-asuntotuotantoon.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 0 euroa.</p>		
<p>Yritys- ja työllisyyspalvelut palvelevat yritysten menestystä ja sijoittumista alueelle.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Vastataan Hollolan yritysten työvoimatarpeisiin</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 0 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Työllisyys- ja elinkeinopalveluissa otettu käyttöön yhteinen toimintamalli työllisyyden edistämiseksi. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä Päijät-Hämeen työllisyysalueen sekä muiden olennaisten tahojen kanssa.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Kuntakokouksen kautta tavoitetaan nyt noin 70 % Hollolan työttömistä työnhakijoista. Yrityspalvelut (työvoiman tarjonta) ei vielä aktiivisesti tarjolla työnantajille.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Työllisyysalueen rakentaminen jatkuu. Luodaan yhteinen</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>1. Työllisyys- ja kotoutumispalveluissa valmistui valmennuspalvelumalli työllisyysalueen yhteistyön pohjaksi. Malli otettiin käyttöön helmikuussa ja sitä muokattiin lokakuussa. Valmennuspalvelu toimi asiakasohjauksena työllisyysalueelta kunnan tarjoamiin työllisyyttä edistäviin palveluihin hollolalaisille työnhakijoille. Valmennuspalveluita ja tukea tarjottiin vuoden aikana noin 400 asiakkaalle.</p> <p>2. Työllisyyden Hollolalisää myönnettiin viidelle työnhakijalle. Toimintamalli elinvoimayhteistyöhön sekä rekrytointipalveluiden tarjoaminen yrityksille on saanut hyvän vastaanoton alueen yrityksissä, joihin tehtiin vuoden aikana noin 20 yritysvierailua.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025:</p>	Tavoite on toteutunut.	

	<p>palvelumalli työnantajille tarjottaviin lakisääteisiin yritys- ja työnantajapalveluihin. Tähän yhdistetään kunnan omaa elinvoimaa ja työllisyyttä edistävä työ, jossa päätaavoite on edistää työllisyyttä mm. muotoillen ratkaisuja kohti työtä ja työelämän tarpeisiin vastaten.</p> <p>Omistaja: Työllisyyspäällikkö</p>	0 euroa.		
<p>Yritys- ja työllisyyspalvelut palvelevat yritysten menestystä ja sijoittumista alueelle.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Hollolan kilpailukyvyyn ja tonttimyynnin vauhdittaminen: Konkreettiset tarjoukset /neuvottelut, määrän kasvu + 10 % / vuosi. Toteutuneet kaupat / vuokraukset, määrän kasvu > 1 kpl.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 0 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Vetovoimaiset yritysalueet -toimenpidesuunnitelman toteuttaminen ohjelman mukaan.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Kysynnän ja tarjonnan haasteet, sekä kilpailukykyä heikentävät tekijät tunnistettu. Vetovoimaiset Yritysalueet -toimenpidesuunnitelma hyväksytty 2023 ja päivitetty 2024</p> <p>Toimenpiteet 2025: Toteutetaan 2023 hyväksytyn ja 2024 päivitetyn Vetovoimaiset Yritysalueet -toimenpidesuunnitelmaa siihen sisältyvien toimenpiteiden ja aikataulun mukaisesti. Panostetaan erityisesti rakennusliikkeiden ja kiinteistösijoittajien houkutteluun ja yhteydenpitoon. Tähän työhön varataan määräraha.</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen:</p> <p>Tammi-joulukuun aikana varattu kolme yritystonttia, myyty neljä ja vuokrattu yksi. Neuvotteluita potentiaalisten sijoittajien kanssa on käyty ja jatkuvaa työtä uusien potentiaalisten sijoittajien löytymiseksi tehdään. Vuoden aikana kokeiltiin kahta erilaista liidihakua tukemana sijoittajien etsintää, mutta satunnainen haku todettiin melko tehottomaksi. Vuodella 2026 suunniteltiin kohdennetumman liidilistan ostoa, hakusanamarkkinointia ja tonttien myynti-ilmoituksia.</p> <p>Määrärahan toteutuminen:</p> <p>Toteuma 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Tavoite on toteutunut.</p> <p>Kuinka paljon määrärahaa on tarkoitus varata?</p>	

	Omistaja: Tiia Irri, elinkeinopäällikkö			
<p>Yritys- ja työliisyysspalvelut palvelevat yritysten menestystä ja sijoittumista alueelle.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Elinkeinopalveluiden, Ladecin, Lahti Regionin ja yrittäjäjärjestön yhteistyö on vakiintunut ja tunnistettu osa elinkeinopalveluita: Kuntakokonaisuudelle positiivinen kehitys: aktiivisten yritysten määrä, työpaikkojen määrä, uudet ja lopettaneet yritykset.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 0 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Todettu tämän olevan osa jatkuvaa rutiinityötä.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Ladecin palveluiden rooli osana Hollolan elinkeinopalveluja ei ole asiakkaiden keskuudessa riittävän tunnettua. Kaikessa sidosryhmäyhteistyössä ei ole vakiintuneita toimintamalleja. Pieniltä matkailuyrityksiltä puuttuu tukiverkosto. Yrityshaastatteluilta selvitetty yritysten tarpeet palveluille ja yhteistyölle.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Erillistä toimenpidesuunnitelmaa ei tarvita, osa jatkuvaa työtä.</p> <p>Omistaja: Tiia Irri, elinkeinopäällikkö</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Yhteistyö Ladecin kanssa ja tiedon välittäminen Ladecin palveluista on jatkuvaa. Toimintamalleja ja raportointia on hiottu yhteistyössä Ladecin kanssa.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Lautakunta näkee vuoden 2025 tavoitteen onnistuneena, sillä siinä on todettu, että valtuustokaudelle asetettu tavoite on jatkuvaa rutiinityötä. Tosin, mittari ei mittaa kuntakokonaisuuden positiivisuuden kehityssuuntaa.</p>	
<p>Ennaltaehkäisevän toimintamallin vahvistaminen</p> <p>Tuen tarpeen monimuotoisuuden kartoitus, jonka pohjalta toimenpidesuunnitelma ja toiminnallistaminen.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: 1. Työurien monimuotoisuuden kartoitus suoritettu</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Työurien monimuotoisuuden tuen toimenpideohjelma laadittu ja toimenpiteet käynnistetty.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Vuonna 2022–2023 suoritettu esivalmistelu ja selvitystyötä.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Työurien tukemisen näkökulmien määrittely monimuotoisen tuen ohjelmaan ja</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Monimuotoisen tuen ohjelma ja työntekijän perehdytysmalli laadittu. Toiminnallistaminen käynnissä: toteutettu esihenkilövalmennus (2024–2025), käynnissä Nuori työntekijä, voi hyvin! -hanke (2025–2026).</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025 tulot 20 000, menot 40 898,93 euroa.</p>	<p>Tavoite on toteutunut.</p>	

<p>2. monimuotoisen tuen ohjelman laadinta suoritettu</p> <p>3. toiminnallistaminen käynnissä</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 60 000 euroa</p>	<p>toimenpiteitä käynnistäminen ja seuranta</p> <p>Omistaja: Armi Marttila, henkilöstöpäällikkö</p>			
<p>Kuntalaisten ja työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin lisääntyminen kaikissa ikäryhmissä.</p> <p>Rakennamme hyvinvoinnin moninaisten tavoitteiden ja hankkeiden viidakkosta, yksinkertaistetun ja sujuvoitetun tavoitekehikon.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Kirkas hyvinvointisuunnitelma malli valmis.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 45 000 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Toteutuneet työpajat.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Maakunnalliset – ja kunnan omat suunnitelmat on hyväksytty valtuustossa 2021.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Hyväksytyjen suunnitelmien aineistojen kautta toteutetaan kaksi teemakohtaista työpajaa.</p> <p>Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Hyväksytyjen suunnitelmien aineistojen kautta on toteutettu kaksi teemakohtaista työpajaa.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 68 111,42 euroa.</p>	<p>Lautakunta toteaa, että tämän kohdan kielellinen asu on sekava ja vaikea ymmärtää.</p> <p>Kenelle teemakohtaiset työpajat on kohdistettu ja mitä ne ovat sisältäneet?</p> <p>Miksi määräraha on ylittynyt?</p>	<p>–</p> <p>?</p>
<p>Kuntalaisten ja työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin lisääntyminen kaikissa ikäryhmissä.</p> <p>Ennakoiva hyvinvointi</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Toteutetaan ennakoivaan hyvinvointiin tähtäävä hanke, joka sisältää niin liikunnan, ruuan, mielen ja päih-</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Päihdeiden vastainen suunnitelma on valmiina.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Ennakoivaa hyvinvointityötä on osa tehtävää hyvinvoinnin edistämistyötä hyvinvointipalveluissa. Ohjelmassa valitut teemat ovat liikunta, ruoka, mieli ja päihdeet. Tehdään suunnitelma jokaiselle kohde-ryhmälle.</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Kiusaamisen vastaisen suunnitelman jalkautamista on jatkettu. Some-turva-ohjelma on liitetty osaksi kiusaamisen vastaista työtä. Päihdetyön suunnitelman valmistelua jatketaan vuonna 2026.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 65 415,63 euroa.</p>	<p>Miksi määräraha on ylittynyt?</p> <p>Minkä takia päihdetyön suunnitelma ei ole valmis?</p>	<p>–</p>

<p>teet. Painopisteet etenevät paloittain. Sovellus eri kohderyhmille: Teemoista on suunnitelmat kohderyhmittäin.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 45 000 euroa</p>	<p>Toimenpiteet 2025: Kiusaamisen vastaisen suunnitelman jalkauttaminen. Someturva-ohjelma osaksi kiusaamisen vastaista työtä. Päihdetyön suunnitelma valmiiksi.</p> <p>Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja</p>			
<p>Kuntalaisten ja työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin lisääntyminen kaikissa ikäryhmissä.</p> <p>Perhekeskustyön kehittämisen jatkaminen</p> <p>Valtuustokauden tavoite:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Manuaali yhteistyömallista, käytössä 2. Virtuaalinen kohtaamispaikka, jossa ohjeet ja manuaali saatavilla ja käytössä. 3. Käytäntöjen ja toimintatapojen juurruttaminen, käytössä. <p>Määräraha vuodelle 2025: 45 000 euroa</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perhekeskusmanuaalia hyödynnetään palveluohjauksen ja verkostomaisen työskentelyn välineenä kaikissa toimintayksiköissä. 2. Vahvistetaan ja laajennetaan kohtaamispaikkatoimintaa; kohtaamispaikkatoiminta mahdollistaa osallisuuden, vertaisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksen kaikissa ikäryhmissä osana perhekeskuksen palveluverkostoa. Huolehditaan tarvittavasta tilasuunnittelusta, siihen liittyvästä kokonaisuuden johtamisesta, koordinaatiosta, palveluiden ja toimintojen yhteensovittamisesta sekä osamisesta. 3. Omaperhe.fi (sähköinen perhekeskus) hyötypotentiaalin hyödyntäminen kuntalaisten terveyden ja 	<p>Tavoitteen toteutuminen: Perhekeskuskehittämisen keskiössä on ollut uuden toimintasuunnitelman laatiminen LAPE-kehittämisryhmälle. Suunnitelmassa määritellään kehittämisen painopisteet, tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet vuosille 2025–2026. Toimintasuunnitelma huomioi perhekeskusmanuaalin, palvelukartan ja sähköisen perhekeskuksen jalkauttamisen, kohtaamispaikkatoiminnan sekä perhekeskuskehittämiseen liittyvät seikat.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 27 302,24 euroa.</p>	<p>Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tavoitteen toteutuminen olisi selkeintä esittää viitaten tavoitteen numerointiin.</p> <p>Tarkastuslautakunnalle jää epäselväksi, missä määrin tavoite on toteutunut.</p>	<p>?</p>

	<p>hyvinvoinnin edistämässä (ennaltaehkäisevä, varhainen tuki).</p> <p>4. Selkiytetään perhekeskuksen tehtäviä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja varmistamiseksi. Vahvistetaan ymmärrystä siitä, että perhekeskuskehittäminen on kaikkien yhteistä työtä; lasten, nuorten, vanhempien, ammattilaisten, johtajien ja päättäjien kumppanuutta.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Tehty valmistelutyötä ja luotu palvelukartta.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Perhekeskusmanuaalin, palvelukartan ja Omaperhe.fi-palvelun jalkauttaminen. Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen ja laajentaminen; tarkastellaan erilaisia tilasuunnittelun vaihtoehtoja fyysisen perhekeskuksen toteuttamiseksi.</p> <p>Omistaja: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja</p>			
<p>Kuntalaisten ja työntekijöiden terveyden ja hyvinvoinnin lisääntyminen kaikissa ikäryhmissä.</p> <p>Hirveen harrastava</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Kouluikäisille järjestetyt harrastetunnit viikossa, tavoite on 60 h/vko. CitySpotting-palvelu käytössä 2 000 henkilöllä.</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Haettua Harrastamisen Suomen mallin hankeavustusta on myönnetty. CitySpotting on käytössä. Koulu-PT toiminnan jatko lukuvuodelle 2025–2026. Koulukerhotoimintaan on saatu rahoituspäätös. Senioriretkiä järjestetty elokuun loppuun mennessä</p>	<p>Onko kouluikäisille järjestettyjen harrastetuntien tuntitavoitemäärä toteutunut?</p> <p>Onko CitySpotting-palvelun käyttäjämäärä tavoite toteutunut?</p>	<p></p>

<p>Valtuustokauden tavoite: Kuntata- laisten harrastus- mahdollisuudet lisääntyvät. Mit- tari: kpl. Harras- tuseisuuden vah- vistus näkyy hy- vinvoinnin mitta- reissa. Mittari: muutos-%.</p> <p>Määräraha vuo- delle 2025: 60 000 euroa</p>	<p>Lähtötilanneku- vaus: Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt kunnille erityis- avustusta luku- vuosille 2021– 2024. Tavoitteena juurruttaa Harras- tamisen Suomen malli pysyväksi toimintamalliksi kunnissa. Kun- nassa harrastu- neisuutta tuetaan maksuttomilla ti- loilla ja avustuk- silla kaikissa koh- deryhmissä.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Harrastamisen Suomen mallin, sekä muiden ikä- ryhmien harras- tustoiminnan ke- hittäminen yhteis- työssä eri toimijoi- den kanssa. Ci- tyspotting-ohjel- man käyttöönotto.</p> <p>Omistaja: Kim Strömmer, sivi- tys- ja hyvinvointi- johtaja</p>	<p>kaksi. Lisäksi kotikulmilla- toiminta käynnistetty huhtikuussa. Harrastustoi- minnan kehittämistä on to- teutettu kaikille ikäryhmille.</p> <p>Määrärahan toteutumisen: Toteuma 31.12.2025: 41 529,06 euroa.</p>	<p>Onko koulu-PT saata- vlla kaikissa kou- luissa?</p>	
<p>Kasvamme kes- tävän kehityk- sen kuntana. Vahvistamme ympäristöä ja luontoa moni- puolisesti sekä arvostamme luontoa hyvin- voinnin läh- teenä.</p> <p>Laaditaan ”Monta luontoa – monta mahdolli- suutta”-aiheesta kehittämissuun- nitelma, joka si- sältää luonnon virkistyskäytön kehittämistarpeet luontoon liittyvän</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Monta luon- toa, monta mah- dollisuutta –kehit- tämissuunnitel- massa 2025 vuo- delle ajoitetut toi- menpiteet toteu- tettu suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Lähtötilanneku- vaus: Luonnon ja ympäristön hyö- dyntäminen mat- kailutoiminnassa on kunnassa vä- häistä. Luonnon virkistyskäytön ke- hittämiseksi ei ole aiemmin ollut suunnitelmallista</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Työ valmistui pääosin 12/25. Asennustyö maas- toon ja kohteen lanseeraus toteutetaan keväällä 2026.</p> <p>Määrärahan toteutumisen: Toteuma 31.12.2025: 1 850,38 euroa.</p>	<p>Tavoite on lähes to- teutunut.</p> <p>Käytetäänkö loppu- osa määrarahasta asennustyöhön ja kohteen lanseerauk- seen?</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy, miten moni- puolista ympäristöä on hyödynnetty mat- kailutoiminnassa?</p>	

<p>elinkeinotoiminnan näkökulmasta.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Laadittu kehittämissuunnitelma, joka koostaa yhteen kehitettävistä eri asioiden edistämisen priorisoinnin, toimenpiteiden aikataulutuksen ja resursoinnin</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 19 000 euroa.</p>	<p>ja kokonaisvaltaista koordinoitua. Luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelma laadittu ja hyväksytty 2023.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Toteutetaan toimenpiteitä suunnitelman mukaisesti, joista strategisen hankkeen kustannuksena Soiva metsä - luontokohteen toteuttaminen, asemakaava-alueiden luonnonhoitotöiden kartoittaminen ja toimien toteuttaminen sekä luontoesitteen toteutus.</p> <p>Omistaja: Anna Riina Keto, projektiasiantuntija</p>			
<p>Kasvamme kestävän kehityksen kuntana. Vahvistamme ympäristöä ja luontoa monipuolisesti sekä arvostamme luontoa hyvinvoinnin lähteenä.</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Kestävän elinvoiman Hollola. MAL-sopimuksen toimenpiteiden suunnittelu ja priorisointi kaudelle 2025–2029. HINKU päästötaavoitetta toteuttavien toimenpiteiden priorisointi resurssien kohdentamiseksi oikkein: 1) 2025–2029 MAL sopimus hyväksytty</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Päätös MAL-sopimuskaudesta 2024–2027 tehty. Ilmastosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen, sekä asukkaiden osallistaminen.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Hollola on mukana Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa. Valtuusto on päättänyt, että olemme HINKU-kunta. Kunnan ilmasto-ohjelma on hyväksytty. Kiertotalouden toimintaa on Hollolassa hajautetusti eri paikoissa.</p> <p>Toimenpiteet 2025: MAL-</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: MAL-sopimus kaudelle 2024–2027 on allekirjoitettu 10.12.2024. Alkuvuoden aikana on neuvoteltu KUHA-hankkeiden toteutusaikatauluista sopimuskaudella. Hollolan osalta toteutetaan 2026–2027 kaksi kohdetta; maantie 2956 Rantatie Pyhäniemi-Messilä jalankulku- ja pyörätie ja valtatie 24 Kalliolan liittymään liittyvä Oivantien jalankulku- ja pyörätie. Ensimmäinen hanke kilpailutetaan alkuvuonna 2026, jälkimmäiseen on urakoitsija valittu. Ilmastosuunnitelman seuraamista on kehitetty vuoden 2025 aikana, uutta mallia toteutettiin syksyllä 2025, jolloin kirjataan kuluvan vuoden toteutumiset yhteiseen Vaikuttavimmat ilmastotoimet-seurantatiedostoon. Tiedot kerätään vuosittain ja käydään läpi kunnan ilmastotyöryhmän toimesta.</p>	<p>Miten asukkaita on osallistettu ja onko tavoitteeseen päästy?</p> <p>Mitä kohteita MAL-sopimuksella on toteutettu? Kuinka paljon määrärahaa siihen oli varattu ja kuinka paljon käytetty?</p>	

<p>2) 2007-> 2025 CO2 päästöt vähenevät 50 prosenttia</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 1 000 euroa.</p>	<p>sopimuksen 2024–2027 toteutus. Ilmastosuunnitelman asukkaiden osallistamisen tiedottamisen, tilaisuuksien ja suunnittelukouksien kautta.</p> <p>Omistaja: Heli Randell, elinvoimajohtaja, elinvoimanpalvelualue, MAL-sopimus, Annariina Keto, projektiasiantuntija, ilmastosuunnitelma</p>	<p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 0 euroa.</p>		
<p>Kasvamme kasvavan kehityksen kuntana. Vahvistamme ympäristöä ja luontoa monipuolisesti sekä arvostamme luontoa hyvinvoinnin lähteenä.</p> <p>Monta luonto-opintokokonaisuus</p> <p>Valtuustokauden tavoite: Monta luontoa -opintokokonaisuus syvenee ja jatkuu varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja laajenee muihin ikäryhmiin. Luontopassi/luontopas: Monta luontoa -suunnitelma ja -opas valmis 100 %.</p> <p>Määräraha vuodelle 2025: 0 euroa.</p>	<p>Tavoite (mittari) 2025: Varhaiskasvatuksen- ja perusopetuksen opintokokonaisuus käytössä kaikissa yksiköissä.</p> <p>Lähtötilannekuvaus: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa toteutettava ympäristökasvatus vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjaa heitä kohti kestävä elämäntapaa. Ympäristökasvatus sisältää kolme ulottuvuutta: oppiminen ympäristössä, oppiminen ympäristöstä sekä toimiminen ympäristön puolesta.</p> <p>Toimenpiteet 2025: Varhaiskasvatuksen- ja perusopetuksen opintokokonaisuuden jalkauttaminen. Perusopetuksen opintokokonaisuuden jalkauttaminen.</p>	<p>Tavoitteen toteutuminen: Varhaiskasvatuksen opintokokonaisuuden jalkauttaminen. Perusopetuksen opintokokonaisuuden viimeistely. Yhteistyösopimusten kartoittaminen on tehty.</p> <p>Määrärahan toteutuminen: Toteuma 31.12.2025: 0 euroa.</p>	<p>Onko tavoitteeseen päästy vai ei?</p>	<p>?</p>

	naisuuden vii- meistely ja yhteis- työsopimusten kartoittaminen.			
	Omistaja: Kim Strömmer, siviis- tys- ja hyvinvointi- johtaja			

Arvioinnin yhteenveto strategisen vision ”Hirveen haluttu” tavoitteiden toteutumisesta

- Tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa kiinnitettäisiin huomiota tavoitteiden toteutumisen raportoinnin selkeyteen ja kirjoitusasun sujuvuuteen. Sisällön tulisi avautua lukijalle selkeästi.

4.2 Arvio konsernipalveluiden tavoitteiden toteutumisesta

Konsernipalveluiden palvelualue sisältää seuraavat vastualueet: hallintopalvelut, talouspalvelut, kehittämis- ja viestintäpalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyvät myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Palvelualueetta johtaa hallinto- ja talousjohtaja. Konsernipalveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, kehittämispalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallintopalveluiden sekä hallinto- ja viestintäpalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille palvelualueille. Lisäksi konsernipalveluiden palvelualueen tehtäviin kuuluu tukea, ohjata, koordinoita ja seurata kunnan taloutta, hallintoa, henkilöstöpalveluita ja tietohallintoa keskitetysti.

Konsernipalveluiden palvelualue huolehtii tietyistä koko kuntaa koskevista asiantuntija-tehtävistä kuten vaalit, luottamushenkilöhallinto, kunnan talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, laadunhallinta ja kehittäminen sekä markkinointi.

4.2.1 Taloudellisen tavoitteen toteutuminen

Konsernipalvelujen sitovana tasona olleen toimintakatteen alijäämä oli 81 591 euroa talousarviota pienempi, joten konsernipalvelujen sitova taloudellinen tavoite toteutui.

Konsernipalvelujen tulojen ja menojen toteutuminen vs. talousarvio 2025							
	TP 2024	ALKUP. TA 2025	MUUTOKSET 2025	VOIMASSA OLEVA TALOUS-ARVIO 2025	TILINPÄÄTÖS 2025	TOT-%	POIKKEAMA €
TOIMINTA-TUOTOT	3 426 706	3 917 300	550 000	4 467 300	4 572 193	102 %	104 893
TOIMINTA-KULUT	-6 336 980	-7 107 300	-573 400	-7 680 700	-7 704 002	100 %	-23 302
TOIMINTA-KATE	-2 910 274	-3 190 000	-23 400	-3 213 400	-3 131 809	98 %	81 591

4.2.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan konsernipalvelujen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Tasapainoinen talous Korjausvelan laskenta omaisuuslajeittain	Omaisuuslajeittain laskettu korjausvelka osana talousarviokirjaa. Vastuutaho: Maarit Kivila-Ruiz, talouspäällikkö	Korjausvelkaselvitykset esitetty valtuustoseminaarissa syyskuussa 2025	Tarkastuslautakunta katsoo, ettei toteumasta käy selvästi ilmi onko omaisuuslajeittain laskettu korjausvelka osana talousarviokirjaa.	
Strategian toteutumisen tukeminen monikanavaisella aktiivisella viestinnällä ja markkinoinnilla sekä mediatyöllä. Kunnan tunnetavuuden edistäminen	Tiedotus-, viestintä- ja markkinointisuunnitelman vuoden 2025 toimenpiteet toteutettu. Vastuutaho: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja	Kunnan näkyvyys kasvanut merkittävästi. Valtakunnallinen muuttohalukkuustutkimus syksyllä 2025 vahvisti käsitystämme Hollolan kiinnostavuuden kasvusta.	Tavoite on toteutunut.	
Esimerkillisen osallistavat toimintamallit aktiivisessa käytössä. Palaute ja ideaajärjestelmän kehittäminen	Palaute ja ideaajärjestelmä uudistus kuntalaisten osalta toteutettu. Vastuutaho: Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja	Sisäinen järjestelmä luotu, kuntalaisten järjestelmää ei ideoinnin osalta saatu toteutukseen saakka. Palaute järjestelmän kautta kuntaan tuli 826 palautetta.	Tarkastuslautakunta viittaa aiempiin arviointihuomioihin luvussa 4.1.2.	

4.2.3 Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan konsernipalvelujen ilmasto- ja ympäristötavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite/toimenpide	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	

Hankinnoissa kestävän kehityksen edistäminen	Kunnan hankintaohjeisiin kirjattujen kestävän kehityksen linjausten huomioiminen mm. tarjouspyynnöissä sekä hiilijalanjäljen pienentäminen hankinnoissa. Katri Kattainen, hallintopäällikkö	Kriteerikirjastoon lisätty vastuullisuuskriteereitä. Yksittäisissä hankinnoissa on pyritty soveltuvin osin huomioimaan kestävän kehityksen linjaukset.	Onko kriteerikirjasto kaikkien hankintoja tekevien viranhaltijoiden aktiivisessa käytössä?	
Sähköisten palvelualueiden kehittäminen ja tehokas hyödyntäminen	Virtuaalikokous- ja oppimisympäristöjen tehokas käyttäminen vähentää liikku- misen tarvetta Vastuutaho: Tapio Hirvonen, tietohallintopäällikkö	Virtuaalikokoukset vaihtoehtona lähipalavereille. Ulkoisten toimijoiden kanssa (esim. Toimittajat) toteutetaan pääsääntöisesti virtuaalisina kokouksina. Työllisyysalueelle viimeistellään virtuaalikokousalustaa.	Tavoite on toteutunut.	
Kiertotalouden ja laitteiden elinkaaren maksimoinnin huomioiminen kilpailutuksissa	Elinkaarihallinnassa tulee huomioida kierrätyksellinen näkökulma Tapio Hirvonen, tietohallintopäällikkö	Pääosa hankinnoista toteutetaan kierrätys huomioiden, tyyppillisesti puitesopimuksin. Laitteet, joita ei kierrätetä elinkaaren hallinnan toimenpitein, kierrätetään SEPA-jätteenä.	Tavoite on toteutunut.	
Digitaalisen hiilijalanjäljen pienentäminen	Tiedon- ja dokumenttien hallinnan selkeyttäminen.	Tiedonhallintamalli toteutettu suunnitellusti, dokumentaationhallinnassa lisätty Digiturvamallin ominaisuuksia	Miten digitaalinen hiilijalanjälki on pienentynyt?	

4.2.4 Hollolan kunnan osuus ympäristöterveyden ja työllisyysalueen kustannuksiin

Sitovana tavoitteena on toimintakatteelle asetettu määräraha, joka kuvaa Hollolan kunnan osuutta ympäristöterveyden ja työllisyysalueen kustannuksista. Toimintakatteen alijäämä oli 258 937 euroa talousarviota pienempi, joten kustannuksia koskeva sitova taloudellinen tavoite toteutui.

Hollolan kunnan osuus ympäristöterveyden ja työllisyysalueen kustannuksiin Toimintakatteen toteutuminen vs. talousarvio 2025							
	TP 2024	ALKUP. TA 2025	MUUTOKSET 2025	VOIMASSA OLEVA TALOUS- ARVIO 2025	TILINPÄÄTÖS 2025	TOT-%	POIKKEAMA €
TOIMINTA- KATE	-305 341	-2 238 200	0	-2 238 200	-1 979 263	88 %	258 937

4.2.5 Strategian toteuttaminen

Sitovana tavoitteena on toimintakatteelle asetettu määräraha. Toimintakatteen alijäämä oli 572 309 euroa talousarviota pienempi, joten kustannuksia koskeva sitova taloudellinen tavoite toteutui. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että toimintakatteelle asetetusta tavoitteesta toteutui noin 50 %, mikä osoittaa, että toteuma jäi selvästi talousarviossa asetetusta tasosta.

Strategian toteuttaminen Toimintakatteen toteutuminen vs. talousarvio 2025							
	TP 2024	ALKUP. TA 2025	MUUTOKSET 2025	VOIMASSA OLEVA TALOUS- ARVIO 2025	TILINPÄÄTÖS 2025	TOT-%	POIKKEAMA €
TOIMINTA- KATE	-1 024 410	-1 145 800	0	-1 145 800	-573 491	50 %	572 309

4.2.6 Tarkastustoimi

Taloudellisen tavoitteen toteutumisen arviointi

Sitovana tavoitteena on toimintakatteelle asetettu määräraha. Toimintakatteen alijäämä oli 11 459 euroa talousarviota suurempi, joten kustannuksia koskeva sitova taloudellinen tavoite ei toteutunut.

Tarkastustoimi Toimintakatteen toteutuminen vs. talousarvio 2025							
	TP 2024	ALKUP. TA 2025	MUUTOKSET 2025	VOIMASSA OLEVA TALOUS- ARVIO 2025	TILINPÄÄTÖS 2025	TOT-%	POIKKEAMA €
TOIMINTA- KATE	-45 530	-55 000	0	-55 000	-66 459	121 %	-11 459

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite/toimenpide	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Lakisääteiset tehtävät kuntalain mukaisesti.	Täytetään lakisääteiset vaatimukset, säännölliset kuulemiset ja ajallaan tehty arviointikertomus.	Toteutuu tavoitteen mukaan.	Tavoite on toteutunut.	

	Vastuutaho: Puheenjohtaja Aada Söyriä			
--	---	--	--	--

Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumisen arviointi

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite/toimenpide	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Mahdollistetaan sähköinen osallistuminen kokouksissa	Sähköisten kokousten määrä 100 % Vastuutaho: Puheenjohtaja Aada Söyriä	Toteutunut suunnitellusti	Tavoite on toteutunut.	

4.3 Arvio Päijät-Hämeen ympäristöterveys -taseyksikön tavoitteiden toteutumisesta

4.3.1 Taloudellisen tavoitteen toteutuminen

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden sitovana tavoitteena on tilikauden yli-/alijäämä, joka kuvaa taseyksikön taloudellisen tuloksen toteutumista talousarviossa asetettuun tasoon nähden. Talousarvio ja toteuma olivat molemmat nolla, joten taloudellinen tavoite toteutui.

4.3.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan Päijät-Hämeen ympäristöterveyden toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite/toimenpide	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Esimerkillinen toimintakulttuuri, arvot tunnetaan ja niiden pohjalta toimitaan Ympäristöterveydenhuollon laatu-käsikirjan toimeenpano	Laatukäsikirja on hyväksytty ja laatutiimi seuraa määriteltyjä laatumittareita. Raportti laadun toteutumisesta valmistellaan vuosittain. Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja; Hanna Lind-	Laatutiimi on kokoontunut ja seurannut Laatutiimi seurasi laatumittareiden toteutumista ja tulokset käsiteltiin yhteisissä palaverissa. Raportti vuoden 2025 toteumasta on käsitelty lautakunnassa 17.2.2026.	Tavoite on toteutunut.	

	holm, eläinlääkintähuollon päällikkö			
Esimerkillinen toimintakulttuuri, arvot tunnetaan ja niiden pohjalta toimitaan Eläinlääkintähuollon ohjekansio	Jalkautetaan osaksi toimintaa Vastuutaho: eläinlääkintähuollon päällikkö Vastuutaho: Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö	Ohjekansio on pidetty ajan tasalla. Muutokset on käyty läpi henkilöstön kanssa.	Tavoite on toteutunut.	
Esimerkillisen hyvän johtamisjärjestelmän uudistaminen ja sujuvoittaminen Hollolan kunnan toimintakulttuurin jalkauttaminen	Noudatetaan kunnan ohjeita. Ympäristöterveysjohtaja osallistuu esihenkilövalmennukseen Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja; Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö	Ympäristöterveysjohtaja on osallistunut Hollolan kunnan esihenkilövalmennukseen. Esihenkilöt osallistuivat kuu-kausittain järjestettävälle esihenkilötunnille, jossa käytiin läpi henkilöstöhallinnon ajan-kohtaisia asioita.	Tavoite on toteutunut.	
Strategian toteutumisen tukeminen monikanavaisella aktiivisella viestinnällä ja markkinoinnilla ja mediatyöllä Viestinnän vuosikello laaditaan vuosittain.	Viestinnän vuosikellon toteutuminen terveydensuojelun vastuualueella. Aktiivinen viestintä some-kanavissa. Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja; Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö	Ennalta suunniteltua viestintää on toteutettu vuosikellon mukaisesti ja tehty yhteensä 33 julkaisua eri kanavissa. Päijät-Hämeen ympäristöterveyden some-kanavilla on julkaistu 41 postausta vuoden 2025 aikana.	Tavoite on toteutunut.	
Ennaltaehkäisevän toimintamallin vahvistaminen Osallistutaan aktiivisesti alueellisiin varautumisen työryhmiin muiden toimijoiden kanssa	Työryhmiin osallistuminen Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja	PH-vesiturva ja epidemiaselvitystyöryhmä ovat kumpikin kokoontuneet suunnitelman mukaisesti kaksi kertaa vuodessa. Näissä molemmissa järjestävä taho on Päijät-Hämeen ympäristöterveys. Lisäksi osallistuttiin hyvinvointialueen organisoimiin	Tavoite on toteutunut.	

		kaikkien varautumisen yhteistyöryhmien kokouksiin sekä AVAK-koulutukseen.		
Ennaltaehkäisevän toimintamallin vahvistaminen Sujuva yhteistyö muiden viranomaisten kanssa	Säännöllinen yhteydenpito ja yhteystietojen pitäminen ajan tasalla. Vastuutaho: koko henkilöstö	Yhteistyötä on tehty osana päivittäistä toimintaa. Alueen ympäristönsuojeluviranomaisten kanssa pidettiin yhteistyötaapaaminen. Kuntakohtaisia viranhaltijajalavereita pilotoitiin Asikkalassa ja Kärkölässä. Kanta- ja Päijät-Hämeen ympäristöterveydenhuollon valvojen yhteistyöverkostot käynnistettiin. Ympäristöterveydenhuollon johtajat tapaavat säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa.	Tavoite on toteutunut.	

4.3.3 Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan Päijät-Hämeen ympäristöterveyden ilmasto- ja ympäristötavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite/toimenpide	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Potilasasiakirjojen toimittaminen eläinten omistajille sähköisesti	90 % potilasasiakirjoista (vuonna 2023 noin 50 %) Vastuutaho: Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö	Yli 90 % tilakäyntien asiakirjoista toimitetaan sähköisesti. Vastaanottokäyntien potilasasiakirjat toimitetaan sähköisesti kaikille niille omistajille, jotka haluavat asiakirjat sähköpostitse.	Tavoite on toteutunut. Lautakunta toteaa, että tilakäyntien asiakirjojen sähköinen toimittaminen on kasvanut huomattavasti vuodesta 2023.	
Virkamatkojen vähentäminen	Virantoimitusmatkojen kilometrit 2023–2024 vs. 2025 Vastuutaho: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja; Hanna Lindholm, eläinlääkintähuollon päällikkö	Terveydensuojelun vastuualueella virantoimituskilometrejä kertyi edellisvuotta vähemmän mutta yhtä suoritetta kohti ajettu matka kasvoi hieman. Virantoimitusmatkojen suunnittelu on vakiintunut käytännöksi mutta etukäteissuunnittelua tulee edelleen tehostaa. Eläinlääkintähuollossa virantoimitusmatkojen kilometrimäärä väheni jonkin verran, osittain täyttämättömien virkojen vuoksi.	Tavoite on toteutunut.	

Arvioinnin yhteenveto Päijät-Hämeen ympäristöterveys -taseyksikön tavoitteiden toteutumisesta

- Tarkastuslautakunta katsoo, että tavoitteet ovat toteutuneet ja että seuranta ja raportointi on selkeää.

4.4 Arvio Päijät-Hämeen työllisyysalue -taseyksikön tavoitteiden toteutumisesta

4.4.1 Taloudellisen tavoitteen toteutuminen

Päijät-Hämeen työllisyysalueen sitovana tavoitteena on tilikauden yli-/alijäämä, joka kuvaa taseyksikön taloudellisen tuloksen toteutumista talousarviossa asetettuun tasoon nähden. Talousarvio ja toteuma olivat molemmat nolla, joten taloudellinen tavoite toteutui.

4.4.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan Päijät-Hämeen työllisyysalueen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite/toimenpide	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	☒ ☐ ☐ ☒
Työllisyysalue antaa lausunnon asiakkaan työttömyysturvasta ja tarjoaa lakisääteiset työllisyyspalvelut alueensa työnhakijoille alkaen 1.1.2025.	Työvoimapaalvelut tuotetaan lain asettamissa rajoissa ja määrärajoissa. Vastuutaho: Anne Tapaila, työllisyysaluejohtaja	KEHA Palvelu-suunnitelmien ajantasaisuus (71 %) on selvästi maan keskiarvoa (59 %) parempi (joulukuu 2025). Alkuhaastattelu järjestettiin 20 arkipäivässä (mediaani) joulukuussa (koko maan mediaani 14 päivää), ja 3 kuukauden ajassa 91,2 %:lle (keskiarvo 91,8 %). Peruslausuntojen käsittelyaika (9 pv) alitti tavoiteajan (15 pv) joulukuussa. Selvityspyynnölliisten lausuntojen käsittelyaika oli 5 pv.	Tavoite on toteutunut.	☒

4.4.3 Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan Päijät-Hämeen työllisyysalueen ilmasto- ja ympäristötavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite/toimenpide	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	☒ ☐ ☐ ☒
Työllisyysalue sitoutuu Hollolan kunnan ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin kannustamalla työntekijöidensä sopimuskuntien	Asiakastyöhön liittyviä työmatkoja sopimuskuntiin tehdään lähtökohtaisesti aina yhteiskyydeillä.	Työllisyyspalvelujen työmatka-ajoista oli yhteiskyytejä edelleen yli 50 %.	Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on yhteiskyydeille asetettu tavoitetaso?	☒

välisen liikkumisen yhteiskyydeillä järjestettäväksi.	Toteutuneita määriä seurataan kuluvan vuoden aikana. Vastuutaho: Anne Tapaila, työllisyysaluejohtaja			
Työllisyysalue sitoutuu Hollolan kunnan ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin tavoittelemalla paperiton toimisto-mallia.	Toimistossa pyritään toteuttamaan paperiton toimisto –mallia. Ohjataan henkilöstöä tekemään muistiinpanot sähköisesti, ja mahdollisuuksien mukaan toteutetaan päätökset vain sähköisinä. Vastuutaho: Anne Tapaila, työllisyysaluejohtaja	Paperiton toimisto –mallia toteutetaan suunnitelman mukaisesti.	Tavoite on toteutunut.	
Hankinnoissa noudatetaan Hollolan kunnan ilmasto- ja ympäristötavoitteiden hankintalinjauksia.	Noudatetaan kestävän kehityksen periaatteita. Seurataan toteutuneiden hankintojen osalta tavoitteiden toteutumista. Vastuutaho: Anne Tapaila, työllisyysaluejohtaja	Kuluneella kaudella ei ole tehty erityisiä hankintoja.	Tavoite on toteutunut.	

Arvioinnin yhteenveto Päijät-Hämeen työllisyysalue -taseyksikön tavoitteiden toteutumisesta

- Tarkastuslautakunta toteaa, että työllisyysalue on toiminut vasta hetken aikaa.
- Tarkastuslautakunta katsoo, että tavoitteet ovat toteutuneet ja että seuranta ja raportointi on selkeää.

4.5 Arvio sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen tavoitteiden toteutumisesta

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä tai lailla ohjattua. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueista. Vapaa-aikapalveluiden vastuualue pitää sisällään nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä pakolais- ja maahanmuuttoasioiden kokonaisuudet. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualue vastaa kyseessä olevien vastuualueiden toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä, päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan painopiste on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista, oppimisesta ja sivistyksestä sekä mahdollistaa kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

4.5.1 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen sitovana tasona olleen toimintakatteen alijäämä oli 287 727 euroa talousarviota suurempi, joten sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen sitova taloudellinen tavoite ei toteutunut.

Sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen tulojen ja menojen toteutuminen vs. talousarvio 2025							
	TP 2024	ALKUP. TA 2025	MUUTOKSET 2025	VOIMASSA OLEVA TALOUS-ARVIO 2025	TILINPÄÄTÖS 2025	TOT-%	POIKKEAMA €
TOIMINTA-TUOTOT	4 153 023	3 516 700	0	3 516 000	3 490 510	99 %	-26 190
TOIMINTA-KULUT	-57 852 764	-57 909 600	-434 800	-58 344 400	-58 605 937	100 %	-261 537
TOIMINTA-KATE	-53 699 741	-54 392 900	-434 800	-54 827 700	-55 115 427	101 %	-287 727

4.5.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Digikompetenssin vahvistaminen	Varhaiskasvatus 1 digilaite/7 lasta • lähtötaso 90 % • tavoitetaso 100 % Kehitetään uusia ja vanhoja käytänteitä, malleja, toimintatapoja, työn/palvelun tekemisen/toteuttamisen tapoja. Hyödynnetään uusia digitaalisia	Varhaiskasvatuksessa digilaitelisykset eivät kokonaisuudessaan toteutuneet ja hankintaa jatketaan 2026. Perusopetuksessa henkilökohtainen digilaite on käytössä kaikilla 3–6-luokkalaisilla ja 7–9-luokkalaisilla. Henkilökohtainen työpuhelin on käytössä 100	Miksi varhaiskasvatuksen osalta ei ole päästy tavoitteeseen? Tarkastuslautakunta katsoo, että muilta osin tavoite on toteutunut.	

<p>areenoja toiminnan toteuttamisessa.</p> <p>•osaamisen hankkiminen ja kehittäminen (henkilöstö, lapset ja nuoret)</p> <p>•uudet kyvyt valmiudet, keinot ja tavat toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelua</p> <p>•kyvykkyys toimia tavoitteellisesti digitaalisissa ympäristöissä vahvistuu.</p>	<p>•lähtötaso 75 %, •tavoitetaso 2025 100 %</p> <p>Varhaiskasvatuksella ryhmäkohtainen puhelin käytössä</p> <p>• Lähtötaso 70 %, tavoitetaso 100 %</p> <p>Vastuutaho: Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelualueen johtoryhmä</p>	<p>%:lla perusopetuksen henkilöstöllä.</p> <p>Varhaiskasvatuksella ryhmäkohtainen puhelin käytössä 100 %:lla ryhmistä.</p>		
--	---	--	--	--

4.5.3 Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen ilmasto- ja ympäristötavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio		
Tavoite	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	 	
<p>Ympäristökasvatustajien ja aktivaattorien toiminta Hollolassa.</p>	<p>Lähtötaso: Kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä on luontoaktivaattoreita tai kestävä kehityksen kehittämisyhmän jäseniä. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on koulutettu henkilöitä koko vastuualueen kokonaisresurssiksi.</p> <p>Tavoitetaso: Vastuhenkilöt tapaavat säännöllisesti, kouluttavat ja jalkauttavat toimintatapoja omissa yksiköissään suunnitelmallisesti.</p> <p>Vastuutaho: Sanja Pokki, varhaiskasvatuspäällikkö, rehtorit</p>	<p>Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ympäristökasvattajat ovat koontuneet suunnittelemaan Monta luontoa -opinpolun jalkautusta. Varhaiskasvatuksessa on toteutettu kaksi koulutusta ympäristöteemalla.</p> <p>Hämeen ympäristökasvatuspäivään on osallistuttu huhtikuussa 2025 ja sen antia on jalkautettu yksiköissä. (Lammilla; ELY).</p> <p>Varhaiskasvatuksen kestävä kehityksen kehittämissyhmäläisillä on ollut kaksi tapaa-</p>	<p>Tavoite toteutunut.</p>		

		joissa on työstetty ekologisen, taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen kestävän kehityksen osa-alueita sekä toimintasuunnitelmaa varhaiskasvatukseen.		
Ympäristö- ja ilmastoasiat tilaisuuksissa ja tapahtumissa.	<p>Lähtötaso: Kunnan omana toimintana järjestettävissä tapahtumissa ympäristö- ja ilmastoasiat huomioidaan.</p> <p>Tavoitetaso: Kiinnitetään kunnan avustamien ja yhteistyössä toteuttamien tapahtumien järjestelyissä huomiota jätehuollon ja lajittelun järjestämiseen ja ohjeistamiseen sekä energiankulutuksen ja päästöjen minimoimiseen. Tarjoiluissa suositaan kasvis- ja lähiruokaa. Mahdollistetaan ja kannustetaan etsimään vaihtoehtoisia kulkutapoja yksityisautoille.</p> <p>Vastuutaho: Lassi Puodinketo, vapaa-aikapäällikkö</p>	Tapahtumasuunnittelua tehtiin tavoitteiden mukaisesti.	Onko toimintatavat otettu käyttöön tapahtumissa?	
Ympäristönäkö- kulmien huomioi- minen yhdistys- ten avustuksissa.	<p>Lähtötaso: Ympäristönäkökulmaa ei ole huomioitu avustuskriteereissä.</p> <p>Tavoitetaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys-toimintamalli on valmis. Uusien määräysten mukaisen lajittelun toteuttaminen yksiköissä, lajittelu osana kasvatusyötä mahdollistuu.</p> <p>Vastuutaho: Lassi Puodinketo, vapaa-aikapäällikkö</p>	Tuotantotukien avustuskriteereihin päivitetty linjaus sitoutumisesta Hollolan kunnan ilmastotavoitteisiin.	<p>Tavoite on toteutunut.</p> <p>Miten päivitetty linjaus näkyy avustuskriteereissä?</p>	
Materiaalien kes- tävyys, uudel- leenkäyttö ja kier- rätys.	Lähtötaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys -toimintamallin rakentaminen on aloitettu.	Toimintamalli on käyty läpi kaikissa perusopetuksen yksiköissä ja toimintamallin kartoitustyö	Tavoite lähes toteutunut.	

	<p>Tavoitetaso: Jätteen lajittelu ja kierrätys -toimintamalli on valmis. Uusien määräysten mukaisen lajittelun toteuttaminen yksiköissä, lajittelu osana kasvatustyötä mahdollistuu.</p> <p>Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella</p>	jatkuu vielä varhaiskasvatustyöyksiköissä vuoden 2026 aikana.		
Luonnon hyödyntäminen opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.	<p>Lähtötaso: Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa hyödynnetään lähiympäristöä oppimisympäristönä.</p> <p>Tavoitetaso: Koko kunta oppimisympäristönä. Lähiympäristön mahdollisuuksia hyödynnetään opetuksessa ja oppimisessa sekä leikkiympäristönä laajemmin.</p> <p>Vastuutaho: Toimintayksiköt lähiesimiesten johdolla ja vastualueiden ympäristökoordinaattoreiden tuella</p>	Luontoa hyödynnetään päivittäin sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa.	Tavoite on toteutunut.	
Ympäristökasvatustohjelman valmistelu ja käyttöönotto.	<p>Lähtötaso: Monta luontoa-opinpolku suunnitelmaa jalkautetaan arkeen. Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatustoiminnassa. Tavoitetaso: Monta luontoa opinpolku toteutuu varhaiskasvatuksen- ja perusopetuksen toiminnassa. Ympäristö- ja ilmastokasvatuksella edesautetaan ajattelun- ja toimintamallien muuttumista.</p>	<p>Sisäinen kouluttautuminen ympäristökasvatustohjelmaan suunnitteilla.</p> <p>Monta luontoa –ohjelman jalkauttaminen jatkuu. Materiaalipankkia koostetaan kaikkien työntekijöiden hyödynnettäväksi. Opinpolun vuosi kellossa huomioidaan neljä vuodenaikaa varhaiskasvatuksen ympäristökasvatuksen näkökulmasta. Punaisena lankana on edelleen tavoite, että jokainen lapsiryhmä retkeilee viikoittain lähiympäristössä.</p>	<p>Onko jokainen lapsiryhmä retkeillyt viikoittain lähiympäristössä?</p> <p>Miten perusopetus on tässä huomioitu?</p>	

	Vastuutaho: Sonja Pokki, varhaiskasvatuspäällikkö, rehtorit			
Koulujen ja päiväkotien liittämisen ympäristöohjelmiin.	<p>Lähtötaso: Hämeenkosken päiväkodilla on geopark- status ja alkuluokat ovat mukana Geopark-toiminnassa. Toimintaa pyritään kehittämään ja laajentamaan edelleen.</p> <p>Tavoitetaso: Ylläpidetään toimintaa nykyisessä laajuudessa ja mahdollistetaan toiminnan laajentuminen palvelualueella.</p> <p>Vastuutaho: Sonja Pokki, varhaiskasvatuspäällikkö, rehtorit</p>	Toimintaa Hämeenkoskella on ylläpidetty nykyisessä laajuudessa. Seudullinen Geopark toiminta tukee yksikön ja yksikön esihenkilön pitkäjänteistä Geopark kehittämistyötä.	Miten toiminnan laajentuminen Geoparkissa mahdollistetaan?	☒
Seudullinen sivistyspalveluiden yhteistyö hyvinvointiverkostona.	<p>Lähtötaso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esimerkiksi alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä).</p> <p>Tavoitetaso: Toimimme aktiivisesti osana alueellista sivistystoimen verkostoa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa, luoden kestäviä alueellisia palveluita ja vahvistaen jakamistaloutta (esimerkiksi alueellinen hankerahoitus palvelutoiminnan kehittämisessä).</p> <p>Vastuutaho: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja</p>	Jatkuu sopimuksen mukaisesti vakiintuneilla malleilla. Uusi sopimus laadittu.	<p>Mitä tahoja alueelliseen sivistystoimen verkostoon kuuluu?</p> <p>Mikä jatkuu sopimuksen mukaisesti?</p> <p>Kenen kanssa uusi sopimus on laadittu?</p>	☒

Arvioinnin yhteenveto sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen tavoitteiden toteutumisesta

- Tarkastuslautakunta pyytää huomioimaan, että raportoitaessa tavoitteen toteutumisesta kuvataan selkeästi, onko tavoitteeseen päästy. Toteutumisen tason tulisi käydä selkeästi lukijalle ilmi.
- Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota, että osio sisälsi lyhenteitä ja käsitteitä, jotka eivät ole yleisesti tiedossa. Lyhenneluettelo selkeyttäisi arviointityötä.

4.6 Arvio elinvoiman palvelualueen tavoitteiden toteutumisesta

Elinvoiman palvelualueen tehtävänä on tuottaa ja järjestää asumisen ja elinkeinoelämän edellytyksiin liittyviä palveluja, kuten maankäyttöä, kaavoitusta, kuntatekniikkaa, rakennusvalvontaa, ympäristönsuojelua, elinkeinopalveluja sekä ruoka- ja siivouspalveluja. Lisäksi palvelualueeseen kuuluvat vesihuoltolaitos ja työllisyyspalvelut. Vuoden 2025 aikana toimintaan vaikutti merkittävästi Päijät-Hämeen työllisyysalueen käynnistyminen, jonka myötä kunnalle siirtyi lakisääteinen vastuu työvoimapalveluista.

4.6.1 Taloudellisen tavoitteen toteutuminen

Elinvoiman palvelualueen (ilman vesihuoltolaitosta) sitovana tasona olleen toimintakateen alijäämä oli 1 074 419 euroa talousarviota pienempi, joten elinvoiman palvelualueen (ilman vesihuoltolaitosta) sitova taloudellinen tavoite toteutui.

Elinvoiman tulojen ja menojen toteutuminen vs. talousarvio 2025							
	TP 2024	ALKUP. TA 2025	MUUTOKSET 2025	VOIMASSA OLEVA TALOUS-ARVIO 2025	TILINPÄÄTÖS 2025	TOT-%	POIKKEAMA €
TOIMINTA-TUOTOT	20 918 097	19 738 800	0	19 738 800	20 633 182	105 %	894 382
TOIMINTA-KULUT	-24 034 519	-24 824 500	-91 800	-24 916 300	-24 761 691	99 %	154 609
TOIMINTA-KATE	-3 023 246	-5 035 700	-91 800	-5 127 500	-4 053 081	79 %	1 074 419

4.6.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan elinvoiman palvelualueen (ilman vesihuoltolaitosta) toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Vanhan virastotalon purkaminen	Virastotalo purettu	Virastotalon purku-urakka valmistui 08/25. Hollola-talon hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa	Tavoite on toteutunut. Tarkastuslautakunta katsoo, että keskus-	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> ✓ – </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> ✗ ? </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 5px;"> ✓ </div>

Keskuskortteleiden toteutus arvioidaan uudelleen	uudelleenarviointi laadittu ja käsitelty valtuustossa. Vastuutaho: Pekka Laitinen, kehityspäällikkö, Heli Randell, elinvoimajohtaja	11/2025 ja rahoitus on investointiohjelmassa. Keskuskorttelien alueelle on suunniteltu myös tilapäisiä toimintoja (liikennepuisto).	kortteleiden toteutuksen kokonaisuus tulisi päivittää valtuustolle.	
Uudelleen organisoitujen työllisyys- ja KOTO-tehtävät hoidetaan suunnitellusti palvelusuunnitelman ja –prosessien mukaisesti.	Työllisyystoiminnissa päällekkäisyydet on todettu ja poistettu. Kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä laatinut toimintasuunnitelman 2025. Vastuutaho: Eemeli Salomäki, työllisyys- ja kotoutumispalveluiden päällikkö	Työllisyys- ja kotoutumispalvelut tuottavat työllisyyttä edistäviä valmennuspalveluita sekä työkykykartoituspalveluita työllisyysalueelle. Kotoutumisessa aloitettu yhteiskuntaorientaatioiden tarjoaminen vieraskielisille. ERS+, ja AMIF hankehausta odotetaan päätöksiä. Kotoutumisen edistämisen työryhmä seurasi toimintasuunnitelman toteutusta vuonna 2025.	Tavoite on toteutunut.	✓
Lahden seudun liikenteen joukko-liikennestrategia tulee voimaan.	Linjaliikenteen suoritukset ja matkustajamäärät (vrt. vuoteen 2024) Vastuutaho: Heli Randell, elinvoimajohtaja	Tunnuslukuissa arvio vuoden 2025 käyttäjämäärästä oli 350 000 asiasta, toteutuma on 433 000 asiasta. Vuoden 2024 tietoja ei ole kerätty.	Milloin Lahden seudun liikenteen joukko-liikennestrategia on tullut voimaan? Tarkastuslautakunta kysyy, tarkoittaako toteumaraportoinnin 'asia' asiakasta vai esimerkiksi suoritteita ja matkustajamääriä? Miten asetettu mittari mittaa tavoitteen saavuttamista? Miksi vuoden 2024 tietoja ei ole kerätty eikä saatavissa?	?

4.6.3 Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan elinvoiman palvelualueen (ilman vesihuoltolaitosta) ilmasto- ja ympäristötavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Kuntien ilmastosuunnitelman toimeenpano	Kunnan ilmastosuunnitelmaa toteutetaan ja seurataan vuosittain	Kunnan ilmastosuunnitelma	Tarkastuslautakunta kysyy, onko tavoite toteutunut ja minkälaisia	
				?

	<p>mm. vaikuttavimpien ilmasto ja ympäristölistauksien kirjauksien kautta. Vuonna 2025 kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että toimenpiteiden kirjaukset edistävät konkreettisesti ilmasto-ohjelman tavoitteita.</p> <p>Vastuutaho: Annariina Keto, projektiasiantuntija</p>	<p>on hyväksytty ja hankekonaisuuden maksatushakemus on toimitettu ympäristöministeriölle keväällä 2025. Ilmastosuunnitelman seuranta toteutettiin syksyllä ja vuoden 2024 raportointi on toimitettu Suomen ympäristökeskukseen elokuussa 2025.</p>	<p>konkreettisia toimenpiteitä ilmastosuunnitelman toimeenpano on sisältänyt?</p>	
<p>Monta luontoa – Monta mahdollisuutta luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelma 2023–2025 (kh 18.9.2023).</p>	<p>Esitetyt toimenpiteet vuodelle 2025 ohjelmassa, mm. Uuden luontokohteen suunnittelu ja toteuttaminen sekä Kunta-Helmi -hankkeen luonnonhoitotoimenpiteiden toteuttaminen.</p> <p>Vastuutaho: Annariina Keto, projektiasiantuntija</p>	<p>Suunnitelman toimenpiteitä edistettiin kevään resurssihaasteiden jälkeen mm. ulkopuolisen palveluntuottajan avulla. Kunta-Helmi-hanke raportoitiin ja saatiin hyväksytty maksatus Ympäristöministeriöltä.</p>	<p>Tavoite on toteutunut.</p>	
<p>Salpakankaan teollisuusalueen kaupunkivesien hallinnan neuvontahanke</p>	<p>Tehdään riskikohdeiden priorisointi. Laaditaan kiinteistöille suunnattu ohjeistus. Suoritetaan asiakkaiden kanssa sovittavat neuvontakäynnit.</p> <p>Vastuutaho: Annariina Keto, projektiasiantuntija, Mari Pihlaja-Kuhna, ympäristötarkastaja</p>	<p>Hanke toteutui hankesuunnitelman mukaisesti ja budjetin rajoissa. Hankkeesta on pyydetty kertomaan useassa eri tilaisuudessa.</p>	<p>Tavoite on toteutunut.</p> <p>Mitä teollisuusalueen kaupunkivesillä ja niihin liittyvillä riskeillä tarkoitetaan?</p>	

Arvioinnin yhteenveto elinvoiman palvelualueen tavoitteiden toteutumisesta

- Tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa kiinnitettäisiin huomiota tavoitteiden toteutumisen raportoinnin selkeyteen ja kirjoitusasun sujuvuuteen. Sisällön tulisi avautua lukijalle selkeästi.

4.7 Arvio kuntakonsernin tavoitteiden toteutumisesta

Hollolan kuntakonserni muodostui vuonna 2025 peruskunnasta ja neljästä tytäryhteisöstä, jotka olivat Hollolan Asuntotalot Oy, Hollolan Tilapalvelu Oy, Asunto Oy Tervasmiiu sekä Kiinteistö Oy Hollolan Terveystie 2.

Talousarviossa on hyväksytty yleiset tytäryhtiöitä koskevat tavoitteet:

- Tytäryhtiöiden tulee toimia kunnanvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen
- Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää konserniohjeiden mukaisesti ja niistä raportoitaessa noudatetaan konserniohjetta
- Kaikilta yhtiöiltä edellytetään tervettä pitkäjänteistä taloudenpitoa ja kannattavuutta
- Tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tukityöllistäminen
- Konsernin sisäiset palveluostot on keskitettävä tarkoituksenmukaisesti koko konsernin etu huomioiden

Sekä talouteen liittyvät tavoitteet:

- Käyttökateprosentin pysyminen vähintään vuoden 2024 tilinpäätöksen tasolla tai parantaminen
- Kunnan korjausvelkaselvitykseen osallistuminen

4.7.1 Tytäryhtiöiden toiminnallisten tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan tytäryhtiöiden toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Hollolan Asuntotalot Oy ja As Oy Tervasmiiu

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	☒ ☐ ☐ ☒
Asukkaiden pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 3,5 %/kk. Lähtötaso 4 %. Käyttöaste yli 95 %, lähtötaso 93,5 %. Vuonna 2023 käyttöaste 97,8 %.	Asukasvaihtuvuus oli HAT omat kohteet 1,4 %/kk (1,3 %/kk vuonna 2024) kunnan omistamat välivuokrauskohteet 1,7 %/kk (1,7 %/kk vuonna 2024) Käyttöaste keskiarvo oli HAT omat kohteet 94,5 % kunnan omistamat välivuokrauskohteet 96,5 %.	Tavoite on lähes toteutunut.	☒
Asiakkaiden tyytyväisyys	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 4,0. Vuonna 2023 asiakastyytyväisyys 4,0 %.	Asiakastyytyväisyys oli 4,1.	Tavoite on toteutunut.	☒

Kuntastrategian mukaisten hankkeiden edistäminen konserniohjauksen, sekä kuntayhteistyön kautta.	Asumisen PTS-suunnitelma osana strategisia ohjelmia laadittu.	Viiden vuoden korjaustarvesuunnitelma hyväksytty yhtiön hallituksessa 8.10.2025. Kiinteistöjen tekninen kuntoarvioitu sekä tehty kiinteistöjen alustava salkutus ja PTS-arviointi.	Tavoite on toteutunut.	
--	---	--	------------------------	---

Hollolan Tilapalvelu Oy

Raportointi tilinpäätöksessä 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite	Mittari	Toteuma	Arviointi ja suositus	
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Vuonna 2025 pitkän ajan korjausvelkatavoite määritetty.	Korjausvelkatavoitetta ei ole vielä määritetty.	Tavoite ei ole toteutunut.	
Kunnan energiasäästöohjelman laadintaan ja täytäntöönpanoon osallistuminen.	Vuodelle 2025 osoitetut Tilapalveluiden toimenpiteet suoritettu.	Vuodelle 2025 osoitetut toimenpiteet on suoritettu.	Tavoite on toteutunut.	

4.7.2 Tytäryhtiöiden taloudellisten tavoitteiden arviointi

Talousarviossa on hyväksytty konserniyhtiöille seuraavat talouteen liittyvät tavoitteet:

- Käyttökateprosentin pysyminen vähintään vuoden 2024 tilinpäätöksen tasolla tai parantaminen
- Kunnan korjausvelkaselvitykseen osallistuminen
  - Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, ettei tilinpäätöksestä ole vaivatta löydettävissä tietoja, joiden perusteella konserniyhtiöille asetettujen taloudellisten tavoitteiden toteutumista voisi arvioida.

Arvioinnin yhteenveto kuntakonsernin tavoitteiden toteutumisesta

- Tarkastuslautakunta katsoo, että tavoitteet ovat osittain toteutuneet.
- Tarkastuslautakunta pitää korjausvelkaan liittyvän tavoitteen toteutumista keskeisenä.

5. Henkilöstö

Vuonna 2025 Hollolan kunnan henkilöstöä koskeva kehitys liittyi erityisesti organisaation muutoksiin ja toimintaympäristön muutoksiin. Merkittävin muutos oli työllisyyspalvelujen siirtyminen kuntien vastuulle ja Päijät-Hämeen työllisyysalueen käynnistyminen, mikä vaikutti henkilöstön määrään, rakenteeseen ja tehtäviin.

Kunnassa toteutettiin useita henkilöstöhallintoon liittyviä uudistuksia, kuten uusien HR- ja taloushallinnon järjestelmien käyttöönotto sekä palkkausjärjestelmän uudistus. Lisäksi henkilöstöjohtamista ja työurien tukemista kehitettiin muun muassa osaamisen johtamisen, perehdyttämisen ja työhyvinvointia edistävien toimintamallien kautta.

Henkilöstöohjelman valtuustotasolla seurattavat strategiset tavoitteet

Raportointi henkilöstökertomuksessa 2025			Tarkastuslautakunnan arvio	
Tavoite	Mittari ja toimenpiteet	Toteuma	Arviointi ja suositus	☐ ☐ ☐ ☐
Esimerkillinen yksilö- ja työyhteisötason osaamisen kehitys.	<p>Tukea yksilötason osaamispolkuja järjestelmäkehityksen ja prosessin systemaattisen kehittämisen kautta.</p> <p>- Organisaatiotason osaamiskehittämisen systematisointi siten, että palaute tulee selkeäksi osaksi suunnittelua. Osaamiskartoitus kehitystyön työvälineeksi.</p> <p>- Strategisten osaamisten tunnistaminen, ennakkoiva rekrytointi.</p> <p>- Työnantajan panostaminen osaamisen ja osaamisen johtamisen kehittämiseen.</p>	<p>Osaamisen kehitystä tukevan tavoitteen toimeenpanon valmistelu käynnistyi vuonna 2022. Syksyllä 2023 toteutettiin laajennetulle johtoryhmälle strategisen osaamisen määrittelytyöpajat, ja määriteltyjen strategisten osaamisten kartoitusta pilotointiin johtoryhmän jäsenten toimesta johtoryhmien jäsenille loppuvuoden 2024 aikana. Pilotoinnin arviointi tehtiin vuoden 2025 aikana ja arvioinnin pohjalta tehdyn esityksen mukaisesti strategisten osaamisten arviointi toteutetaan jatkossa kiinteänä osana johtoryhmien jäsenten tavoite- ja kehityskeskusteluprosessia.</p> <p>Osaamisen johtamisen tueksi otettiin HR-järjestelmämuutosten yhteydessä käyttöön 1.1.2025 neljä Personec-OSS moduulia: Koulutukset, Pätevyudet, Tavoitteet ja Keskustelut. Marraskuussa 2025 Personec-OSS vaihtui palvelutuottajan toimesta Solveon Talenttiin, joka toimii kunnan osaamisen hallinnan ja kehityskeskustelujen sähköisenä alustana.</p>	<p>Miten työnantaja on panostanut osaamisen kehittämiseen ja millä osaamisen kehittymistä on mitattu?</p>	☐ ☐ ☐ ☐

<p>Edistämme kuntalaisten ja työntekijöiden terveyttä ja hyvinvointia kaikissa ikäryhmissä (henkilöstönäkökulma)</p>	<p>- Työuran hallinta ja motivaation vahvistaminen koko työuran elinkaaren ajan.</p> <p>- Työnantajan panostaminen työuran eri vaiheisiin.</p> <p>- Työyhteisötaitojen toiminnallistaminen jo toteutetun koko henkilöstön työyhteisötaitovalmennuksen pohjalta.</p>	<p>Työurien monimuotoisuuden kartoitus toteutettiin vuonna 2022–2023. Kartoituksen pohjalta laadittiin vuonna 2023 Monimuotoisen tuen ohjelma. Ohjelman toimeenpano käynnistyi vuonna 2024 esihenkilövalmennuksella, perehdyttämismallin kehittämisellä sekä työuran alussa olevien nuorten tueksi toteutettavien toimenpiteiden osalta Kevan työelämän kehittämiseen suunnatun hankerahan hakemisella, ja toisaalta uran loppuvaiheessa olevien tukemiseen liittyvien tukitoimien arvioinnilla. Nuorten hankkeelle myönnettiin Kevan Työelämän kehittämisrahaa 20 000 euroa. Hanke jatkuu marraskuun 2026 loppuun. Nuorten valmennukset jatkuvat kevätkaudelle 2026 ja osana hanketta rakentuu mentorointimalli, johon valmennetaan kuusi työntekijää kunnan sisältä. Esihenkilöille järjestetään nuorten työelämään integroitumista tukeva valmennus lokakuussa 2026.</p>	<p>Lautakunta pyytää selventämään, mitkä toimenpiteet on toteutettu vuonna 2025.</p>	<p>?</p>
--	---	---	--	----------

Henkilöstöohjelman muut tavoitteet

Henkilöstöohjelman muiden tavoitteiden osalta henkilöstökertomuksessa on esitetty yhteistyöryhmässä, yhteistyötoimikunnassa ja kunnan johtoryhmässä seurattavat henkilöstöohjelman tavoitteet, toimenpiteet, kuvaus / mittarit ja aikataulu. Henkilöstökertomuksessa ei ole esitetty tavoitteiden toteutumista vuonna 2025.

- Tarkastuslautakunta toivoo, että tulevaisuudessa henkilöstökertomuksessa esitettäisiin tavoitteiden toteumat myös henkilöstöohjelman muiden tavoitteiden osalta.

Arvioinnin yhteenveto:

- Tarkastuslautakunta katsoo, että henkilöstön työhyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota ja panostaa myös jatkossa.
- Tarkastuslautakunta näkee ennakoivan rekrytoinnin ja toimivan sijaisjärjestelyn merkityksen tärkeänä. Päteviin työntekijöihin ja sijaisiin tulisi panostaa.
- Tarkastuslautakunta haluaa esittää kiitokset kunnan henkilöstölle vuodesta 2025. Vuosi on ollut poikkeuksellisen tapahtumarikas, mutta siitä huolimatta työntekijät ovat hoitaneet työnsä mallikelpoisesti.

6. Kunnan taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain 121 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat talouden tavoitteet toteutuneet. Tässä luvussa arvioidaan Hollolan kunnan vuoden 2025 talousarviossa asetettujen käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosan sitovuustasojen toteutumista.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosan sitovat tavoitteet toteutuivat pääosin. Poikkeamana tarkastustoimen sekä sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen toimintakulut ylittivät talousarvion. Ylitys tarkastustoimessa oli 11 459 euroa (21 %) ja sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueella 287 727 euroa (0,5 %).

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosan sitovat tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta korkotuottoja, jotka alittivat talousarvion 1 100 eurolla. Tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että verotulojen ja valtionosuuksien tuloarvioiden toteuma jäi talousarviosta verotulojen osalta 685 370 euroa (1,3 %) ja valtionosuuksien osalta 49 429 euroa (0,3 %).

Investointiosa

Investointiosan sitova tavoite toteutui.

Rahoitusosa

Rahoitusosan sitovat tavoitteet toteutuivat.

Arvioinnin yhteenveto:

- Kunnan taloudellisten tavoitteiden sitovuustasot toteutuivat kokonaisuutena pääosin talousarvion mukaisesti. Poikkeamat kohdistuivat yksittäisiin kohtiin käyttötalous- ja tuloslaskelmaosassa.
- Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää tilikauden 2025 lopussa.

7. Vuoden 2024 arviointikertomuksesta tarkastuslautakunnalle annetut vastineet

Valtuusto käsitteli vuoden 2024 arviointikertomuksen kokouksessaan 16.6.2025 ja pyysi siinä esitettyihin havaintoihin vastineet palvelualueilta sekä kunnanhallitukselta. Vastineet tuli toimittaa siten, että ne voitiin käsitellä valtuustossa syyskuun 2025 loppuun mennessä, ja ne tuli toimittaa myös tarkastuslautakunnalle.

Kunnanhallitus käsitteli palvelualueiden laatimat vastineet kokouksessaan 15.9.2025 ja esitti valtuustolle niiden hyväksymistä. Valtuusto hyväksyi annetut vastineet kokouksessaan 22.9.2025. Tarkastuslautakunta merkitsi vastineet tiedoksi kokouksessaan 1.10.2025.

Arvioinnin yhteenveto:

- Tarkastuslautakunta on käsitellyt kunnanhallitukselta saamansa vastineet vuoden 2024 arviointikertomukseen. Tarkastuslautakunnan kysymyksiin on vastattu pääosin kattavasti.

8. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista ja toiminnan järjestämistä Hollolan kunnassa ja kuntakonsernissa. Arviointi on kohdistunut eri palvelualueisiin ja toimintoihin.

Tarkastuslautakunta esittää seuraavat keskeiset havainnot:

- Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan toimintaa on kehitetty.
- Tarkastuslautakunnan arvion mukaan Hollolan valtuuston asettamista toiminnan ja talouden tavoitteista osa on toteutunut. Kaikki tavoitteet eivät kuitenkaan toteutuneet suunnitellusti tai tavoitteen toteutumista ei voitu selkeästi todentaa.
- Tavoitteiden asettamisessa on tarpeen varmistaa, että tavoitteet ovat mitattavia ja niiden toteuma selkeästi raportoitavissa. Hollolan kuntastrategia on ollut käytössä vuoden 2023 alusta. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategian toteutumista on perusteltua seurata selkeiden mittareiden avulla, jotta toteutumisen seuranta on mahdollista ja strategia ohjaa toimintaa oikeaan suuntaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
- Yritys- ja asuintonttien myynti on merkittävä tekijä Hollolan kunnan kehityksen kannalta. Myynnin ja markkinoinnin eteen tulee tehdä aktiivisesti töitä. Tarkastuslautakunta toivoo, että kuntaa markkinoidaan positiivisella tavalla ja käytetään monipuolisempia markkinointikeinoja. Yritysten sijoittumisessa tulee keskittyä myös muihin kuin perinteisiin teollisiin tai teknisiin aloihin. Sijoittumisessa tulisi hyödyntää myös seudullista yhteistyötä. Raakamaanhankintaa tulee toteuttaa vastuullisesti.
- Tarkastuslautakunta pyytää huomioimaan, että raportoitaessa tavoitteiden toteutumista kuvataan selkeästi, onko tavoitteeseen päästy. Toteutumisen tason tulee olla lukijan kannalta yksiselitteinen siten, että tavoitteen saavuttaminen tai saavuttamatta jääminen käy raportoinnista suoraan ilmi. Tarkastuslautakunta katsoo, että ylikunnallisten toimielinten osalta tavoitteiden toteumaraportointi toteutettiin onnistuneesti.
- Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota siihen, että tilinpäätösasiakirja sisälsi lyhenteitä ja käsitteitä, jotka eivät ole yleisesti tunnettuja. Lyhenneluettelo selkeyttäisi kokonaisuuden luettavuutta ja arviointityötä, ja tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan se olisi perustelut lisä seuraavaan arviointikertomukseen.

9. Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista palvelualueiden ja kunnanhallituksen selvitykset. Selvitykset tulee toimittaa siten, että ne voidaan käsitellä syyskuun loppuun mennessä pidettävässä valtuuston kokouksessa. Selvitykset toimitetaan myös tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta esittää kiitoksensa viranhaltijoille yhteistyöstä.

Hollolassa, 20 päivänä toukokuuta 2026

Hollolan kunnan tarkastuslautakunta

Aada Söyriä
puheenjohtaja

Hannu Heikkilä
varapuheenjohtaja

Anssi Ikävalko
jäsen

Ann-Mari Lehtinen
jäsen

Pia Salo
jäsen

Marko Smeds
jäsen

Irja Vuorela
jäsen

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.